IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 3 (682) LÖRDAGEN DEN 20 JANUARI 1900. 13:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:	UTGIFNINGSTID:	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE:	BYRÅ OCH EXPEDITION:	KOMMISSIONÄRER
IDUN ..... KR. 5: — IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... » 7: 50 IDUNS MODETIDN. MED PL. » 5: — IDUNS MODETIDN. UTAN PL. » 3: —	HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	KLARA S. KYRKOGATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646	ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALLDELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.

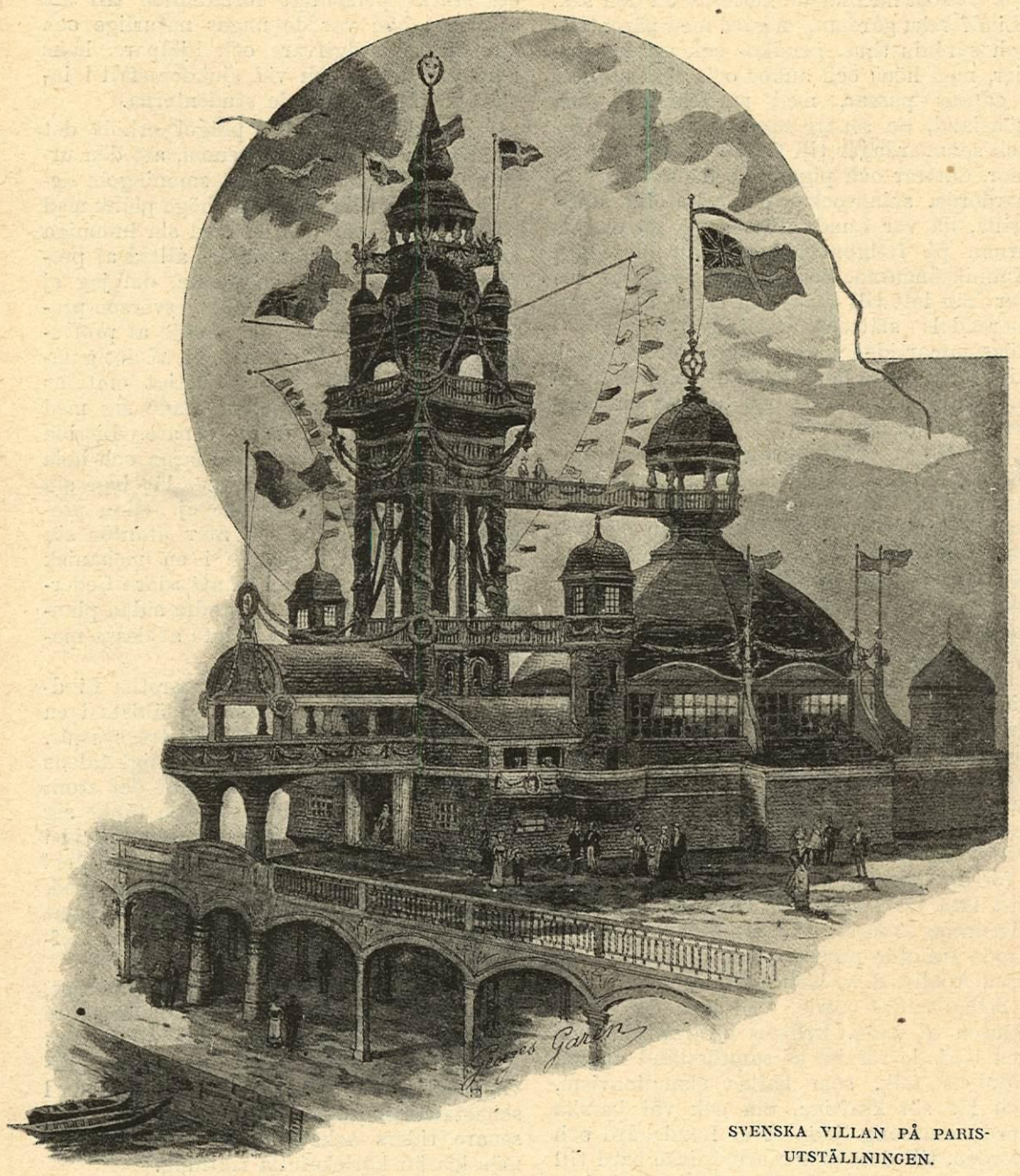

SVENSKA VILLAN PÅ PARIS-UTSTÄLLNINGEN.

SVERIGE I PARIS.

INOM TRE MÅNADER skall den underbaraste af världsutställningar, som nationerna ännu sett, öppnas å Marsfältet i Paris. Alla länder skola mötas där till fredlig täflan med det samlade resultatet af det nittonde århundradets andliga odling, och äfven Sverige torde, af allt att döma, komma att på ett lysande sätt varda representeradt därute vid detta tillfälle.

Den svenska villan, som nu reser sina säregna proportioner vid den ryktbara »Nationernas gata» längs med Quai d'Orsay och hvilken vi afbildat i dagsnumret, har redan väckt fransmännens lifligaste intresse och framkallat de mest smickrande utlåtanden i Parispressen.

Parisarne erkänna öppet, att »villan är den originellaste af alla de byggnader, som äro under uppförande på denna del af utställningsområdet. Utan att tillhöra någon viss arkitektonisk stil, vare sig i nutid eller forntid, väcker den ett intryck af fest och glädje genom sina oregelbundna former. Ingenting kan vara mera fantastiskt än denna silhuett med sina kupoler, sina afsatser, sina broar och guirlander, sina åt alla väderstreck pekande flaggstänger, från hvilka de brokiga flaggdukarne vaja.»

Villans arkitekt är, som bekant, herr F. Boberg, och dess samtliga delar, alla af trä, ha förfärdigats å Ekmanska snickerifabriken, hvilken äfven meddels egna, härifrån utsända arbetare ombesörjt villans uppsättande.

Af den svenska mejeripaviljongen meddela vi äfven en illustration. Under dess tak skola de Lavals världsberömda separatorer arbeta, och att denna detalj af utställningen skall bli en af de mera uppmärksammade, kan tagas för gifvet.

Generalkommissarien för den svenska utställningen, direktör Arthur Thiel, har i dessa dagar afrest till Paris för att därstädes, jämte herr Per Lamm, vår andre utställningskommissarie, leda de svenska arbetena, hvilka gifvetvis äro både många och omfattande.

Det är självklart, att Iduns stora publik genom sin speciella tidning önskar hållas au courant med de viktigaste tilldragelserna å den stora världsexpositionen, när den väl blifvit öppnad. Vi tro därför, att det skall väcka våra läsarinnors tillfredsställelse att erfara, att vår medarbetarinna fröken Tora Kjellberg kommer att om någon tid för vår räkning afresa till Paris, för att därifrån sända oss korrespondenser under utställningstiden, synnerligast om allt, som berör kvinnan och hennes verksamhetsområden och följaktligen är af speciellt intresse för den svenska kvinnovärlden.

Fröken Kjellbergs eleganta stil och vakna blick äfvensom hennes goda kännedom om franska förhållanden, förvärfvad under

ARTHUR THIEL.

PER LAMM.

SVENSKA MEJERIPAVILJONGEN PÅ PARIS-UTSTÄLLNINGEN.

föregående uppehåll i Paris, torde borga för, att hon förträffligt kommer att fylla sin uppgift som Iduns Pariskorrespondent.

MARGARETHA LINDFORS. EN BILD FRÅN DET GAMLA LUND.

AF CECILIA BÅÅTH-HOLMBERG.

I HÖSTETIDER falla löfven, och i höstens dagar lägges månget älskadt åldrigt hufvud till ro i evig hvila. Månget namn, redan för tiotal af år ur lifvets, det brokiga verksamma lifvets saga, dyker åter upp för att ett kort ögonblick frammana de flydda tiderna och återkalla minnet af, hur det var i mors och mormors dagar.

Så ock nu. Åttioårig slöt fröken Margaretha Lindfors sina ögon i ljuflig frid redan innan senaste höstens stormar hunnit alldeles sopa undan naturens sommarskrud.

Hon föddes i århundradets vårtid, då en ny kraftperiod ingått för Sverige, då vårt folk på alla områden började resa sig från de nyss föregående decenniernas olyckor, då sång och diktning tolkade lefnadsmod och hoppfullhet, då Tegnér och Geijer stodo i sin bästa mannakraft.

Fröken Lindfors tillhörde framför allt denna tid, och hennes namn är knutet till det Lund, som ej mera är, det Lund, som icke synes från gatans trottoarer, men som ännu gömmer sig här och hvar bakom skyddande murar, täta syrénhäckar eller under lummiga valnötsträd.

Du känner dig besviken, när du vallfärdat till det moderna Lund, och du känner dig tryckt af den tunga stämning, som tyckes hvila öfver denna stad — nåväl, titta in bakom trädgårdsplanken, gå in i de långa, djupa bakgårdarna med deras vildvinstäckta korsvirkeslängor, homejor och svalgångar, och du skall med förtjusning finna, att något af det forna Lund med dess blomstertäppor, kastanjelundar och älskliga idyll ännu lefver kvar bakom gatornas förklädnad af hvardagsbanalitet.

Till exempel detta ledsamma grå tvåvåningshus midt emot domkyrkan. Kan man tänka sig något mera hvardagsmässigt? Men blott en enda blick innanför den nyrappade gatufasaden, och du står midt i gamla dagars solida hemtrefnad: de breda ekdörrarna prydas af konstnärligt smidda mässingslås och beslag; de gröna kakelugnarna stå i harmoni med takens tunga ekbjälkar. Och inne på gården! En komplex af korsvirkeshus med små blyinfattade rutor och lämdörrar, stall och svinhus, sädesmagasin och lada — ett minne af den tid, då professorer och borgare i Lund voro landtbrukare och jordägare, hade fälader och ängslotter, i regel 2½ tnld till hvart nummer, hade hästar och kor, höns och grisar och själfva gingo på torget för att köpa hvad som tröt i hushållet och ej ansågo sig för goda att på egen rygg bära hem något fåralår eller någon lammakropp.

Eller gå bort till det mångbekanta »Locus», den gamla studentkasernen, hvars höga spetsiga gafvel nu vetter ut åt Tegnérsplatsen med dess tunga Föreningshus och dess otuktade buskgrupper, som göra platsen så liten och trång!

En gång i världen — de åldriga minnas det ännu — låg här den gamla biskopsgården; jasminer och hvita liljor frodades i trädgården och stengärdsgården utåt Biskopsgatan var täckt af svalört. »Gatan» var för öfrigt en lerig smal väg, som från den förfallna skuggrika Kraftskyrkogården förde upp till St. Annægatan, just där Locus då som nu bildade hörnhuset i den s. k. »Lindforska gården», en gård med päronträd och syrénlusthus, persiko- och aprikosspalier, med höns och ankor och gäss utanför i gatans pussar, med mullbärsträd och köksland, de senare stora nog att i vår- och sommardagar till fullo sysselsätta husmor, döttrar och pigor. Ty då hvilade ullkardorna, spinnrockar och väfstolar stodo stilla, då var Lunds högsäsong, då dracks brunn på Helgonabacken, stackades hö i Kannikeängarna, och hvarje professorshus var från loft till gårdsrum fylldt af gäster, merendels slättens prästfamiljer, som i högsommartiden under några veckor lefde highlife i Lund. Man hade då ännu ej kommit på de mera nymodiga idéerna om badresor och brunnskurer.

Det långa envåningshus med frontespis utåt n. v. Adelsgatan, som ännu finnes kvar, jag tror alldeles oförändradt, ägdes vid århundradets början af biskop Munck och hans afkomlingar, medlemmar af släkterna Munck af Rosenschiöld och Liljewalch — allt klassiska namn i det klassiska Lunds historia.

Enär salen i frontespisen var den största i staden, uthyrdes den till större baler; så vid 1802 års promotion, då gårdens blifvande ägare, A. O. Lindfors, lagerkröntes vid sidan af Tegnér, hölls den »stora promotionsbalen» i denna sal, och likaså vid 1808 års promotion, då högtidligheten förhöjdes genom närvaron af hertigen af Angouleme. Vid denna senare promotion nöjde man sig, i förbigående sagdt, icke med att som vanligt låta tre småflickor bära de unga magistrarnas kransar, utan nio små muser vandrade framför processionen, anförda af en liten Apollo, d. v. biskop Faxes son.

Sedan ägdes gården och hela den stora tomten af Ling, hvilken härifrån inledde den började rörelse af samförstånd mellan Nordens folk, som kallas skandinavism, och lät sin kraftiga, om ock väl barska nordmannasång ljuda öfver Lundagård och Norden, till dess denne urnordiske bard till slut tystnade för de Tegnérska välljuden. Det var emellertid Ling, som å tomtens östra del lade grunden till det n. v. Kulturhistoriska Herrehuset.

År 1816 köpte professor Lindfors gården och inflyttade här med sin unga maka, Maria Margaretha Ahrenberg, styfdotter till den ädle och bekante juris professor Holmbergson samt omtalad för sin ovanliga fägring. In i ålderdomen bevarade hon denna, och mången minnes säkert ännu den vackra gamla med sina regelbundna drag, de grå lockarna vid öronen och med sitt aldrig svikande intresse för allt och alla.

Den unga husmodern från 1820-talet var ljuf och blid, men hennes make, den lärde historikern och latinaren — professor Lundblads lärjunge — var däremot ganska allvarsam och sträng. Han var, såsom en biograf sagt, »en hög kraftfull gestalt, en knottrig, men manlig och kärngod järnek bland klippta, putsade veka askar och lönnar.»

Han var inspektor för Smålands nation, och ingen af hans fattiga »landsmän» gick ohulpen från hans hus; i Locus, hörnbyggnaden på gården, bodde idel småländingar, och professorn höll från sitt skrifbord invid yttersta fönstret i den långa boningslängan ett öga på hvem som gick ut och in genom porten. Men alla hans småländska gossar visste, att de i den sträfve professorn hade en vän och ett stöd för lifvet. En »inspector» vid denna tid stod i ett starkt personligt förhållande till sin »nation»; han var de ungas naturlige och själfskrifne rådgifvare och hjälpare, hans hem var deras, och vid sjukdomsfall i inspectors familj vakade studenterna.

En alldeles särskild prägel erhöll det Lindforska hemmet därigenom, att den ursprungliga stora tomten så småningom delades i tre gårdar, skilda af höga plank med portar samt hvar och en med sin lummiga trädgård. Den yttersta ägdes alltså af professor Lindfors; den mellersta, om jag ej misstager mig, af biskop Faxes svärson professor Engeström och den tredje af professor Cederschiöld, äfvenledes en af det gamla Lunds berömde män. Lustigt omtalas det, huru prof. Engeström roade sig med att göra musik för denne senare. Bittida om morgnarna, då granngårdarna och hela staden låg i djupaste sömn, lät han sin indiska gongong ljuda, och ej sällan promenerade han fram och åter utanför sin grannes fönster, blåsande i en mekanisk lergök. Detta kallade han att »dåra Cederschiöld»; grannfamiljen å andra sidan planket fick också sin goda valuta af dessa matinader.

Den 9 juli 1819 föddes Margaretha Lindfors. Hon växte upp som den äldsta i en syskonkrets af två bröder och tre systrar. Hon blef tidigt fullvuxen, och enligt tidens kraf fick hon flitigt ägna sig åt det stora hushållets många bestyr — man tänke sig endast en s. k. »gåsslakt» vid Mårtenstid i ett professorshus i Lund på 1830—40 talet! Men hon tog itu med allt med friskt mod, lefvande intresse och outtröttlig ifver samt ställde och styrde i hemmet till allas trefnad och belåtenhet.

Detta hem var visserligen allvarsamt, men dock glädtigt, och ungdomsfriskhet trifdes godt vid sidan af djup religiositet. Modern hade i prof. Holmbergsons hus blifvit präglad af hvad jag vill benämna ädel schartauanism, som starkt skiljer sig från senare tiders asketiska, ofta mera pliktmässiga än kärleksfulla riktning.

En af de Lindforska döttrarna kom nog så småningom att tillhöra denna, och däraf torde en och annan schism hafva uppkommit mellan henne och den mera lifsfriska hurtiga Margaretha, som gärna lekte och dansade och var glad med de glada.

Hennes ungdom inföll också i pant- och danslekarnas rätta tid, då man ej behöfde så starka retmedel för att ha roligt; då man med förtjusning var med om assembléerna i »Malmens sal» utåt Kraftskyrkogården, där det vankades mandelmjölk mellan kadril-

jerna, och förstugan stod full af tittande pigor; då skogspartier till »paraplyskogen» med dess runda bokar voro sommarens glanspunkter, och då man om vintrarna, när snön någon enda gång låg jämn öfver slätten, for på slädparti åt »Stockholmsleddet», ut till Hurfva, där den varma glöggen väntade.

Det Lindforska hemmet var en af medelpunkterna för sällskapslifvet i Lund. Ungdomen samlades gärna här, vare sig det gällde att sitta omkring brasan om vinterkvällarna och steka äpplen eller att vid tonerna af Otto Lindblads fiol taga sig en munter svängom, till dess husmodern vänligt manade till uppbrott med påminnelse att »dygdetimmen var inne». Denna timme inföll på klockslaget nio, då också den första »tutningen» lät höra sig från domkyrkotornet, såsom ackompagnement till nattväktarnes rop i gathörnen.

Otto Lindblad, Lunds oförgätlige studentsångare, den egentliga studentsångens skapare, bodde såsom småländing också i prof. Lindfors' gård. Han var varmt uppburen af hela familjen, deltog i dennas »musikbesök» i Knästorps prästgård vid Höje-å hos den musikaliska familjen Ahnfelt och var god vän med husets barn, af hvilka särskildt Margaretha var synnerligt musikalisk och hade vacker sångröst. Också kom han ofta med sin fiol för att spela med henne. Och de två tillsammans bestodo vanligen musiken till den öfriga ungdomens dans.

Margaretha Lindfors deltog också aktivt i de musikaliska soaréer, som Otto Lindblad anordnade i Lund med dans efter konserten, dessa musikfester, som på 1840-talet omfattades med sådan förtjusning, ej blott af Lunds, utan af Skånes bildade män och kvinnor. Ty en sångens triumftid var det i Margaretha Lindfors unga dagar, då den nyskapade studentkvartetten ljöd ut öfver det fria Lundagård, hvars murar nyss ramlat.

Bland de personer, som voro s. a. s. dagliga gäster i detta professorshem kunna utom Otto Lindblad nämnas en mängd andra mera berömda »småländingar», t. ex. bröderna Strandberg, den blifvande svärsonen i huset, sedermera biskop Andersson, P. Wieselgren m. fl. Dit kommo Tegnér och Oehlenschläger på besök samt äfven många långväga framstående män och kvinnor. Skalden C. D. af Wirséns fader var en ofta sedd vän i familjen och likaså hans båda fastrar, de sköna fröknarna Cordula och Ebba af Wirsén. Dit kommo ock artister och musici, bland de förra Maria Röhl och professor Forsell. En dotter till denne, Gustava Forsell, var förlofvad med Johan Holmbergson, den begåfvade, älskvärde och ädle unge konstnären, hvars artistbana bröts af en tidig död.

I denna glada, högt begåfvade krets var den vänliga, muntra Margaretha en medelpunkt. Hon var äfvenledes mycket uppburen af studenterna; mången strängade till hennes ära sin lyra, och utanför hennes fönster ljöd ofta i de ljumma majnätterna den smältande serenaden.

Utom sitt sinne för det praktiska, kanske mest odladt genom hennes stränga plikttrohet och osjälfviskhet, hade hon också rika estetiska anlag. Jämte sin musikaliska begåfning hade hon en viss talang för scenen och var själfskrifven medlem i den lilla »trupp», som gaf sällskapsspektakel till förmån för Akademiska Föreningens byggnadskassa. Därtill hade hon

MARGARETHA LINDFORS.

en utprägladt fin smak och en ovanlig förmåga att ordna och dekorera. Hennes skickliga händer — uppöfvade att förfärdiga den tidens konstbroderier, som vi nu beundra på »taskeböcker» af siden m. m. — anlitades ofta, när det gällde broderandet af något studentstandar, och hennes esprit d'arrangement gjorde sig gällande vid många akademiska högtidligheter. Vid sin sida hade hon då vanligen den i Lund så bekanta, för något år sedan aflidna fru Ulrika Berling f. Helstenius, äfven en kvinna från stadens klangdagar, liksom tvänne andra af Margaretha Lindfors' väninnor, den kvicka professorskan Bolméer — den gamle latinprofessorn Lundblads dotter — samt professorskan Bring.

Dessa damer utgjorde vid festernas anordnande den ledande damkomitéen; de sammankallade på Lundagård alla de damer, som tillhörde akademistaten, och de unga flickorna bundo guirlander, medan de unga studenterna buro fram gröna kvistar och sångarne sjöngo dagen i ända. Så var det otaliga gånger; så var det vid Carl Johans jubileum, så ock vid det första stora studentmötet, när Talis Qualis från den blomsterprydda talarstolen slungade ut sin hälsning till Finland.

Vid det kungliga besöket i Lund 1846 voro Margaretha Lindfors och Ulrika Berling af akademien utsedda till värdinnor i d. majestäters bostad, och båda fingo af drottning Josefina och änkedrottning Desideria emottaga dyrbara smycken som tack.

Efter sin faders död den 8 mars 1841 blef Margaretha Lindfors jämte sin äldre broder ett stöd för sin blida, högt älskade moder och sina yngre syskon. I dessas uppfostran tog hon aktiv del och var nog så sträng i de systerliga förmaningarna; men längre fram i tiden, när syskonen bildat egna hem och små syskonbarn kommit till världen, var hon mot dessa senare den vekaste, mest eftergifna moster och faster. När efter många år modern lades på en svår sjukbädd, åtog hon sig ensam vården af denna och ägnade under sex år sina omsorger och krafter åt den kära sjuka. Jag misstager mig säkert icke, då jag säger, att Margaretha Lindfors med tack och glädje fyllde sin dottersplikt, ty för visso är det en Guds stora nåd mot en kvinna, då hon får ägna sitt lif åt att vårda sin älskade moder och förljufva hennes sista dagar; och jag säger: lycklig den dotter, i hvars armar ett grånadt modershufvud inslumrat i den eviga fridens hvila, lycklig den dotter, som med ömma ord och välsignelser fått smeka den dyra i sömn!

Professorskan Lindfors dog, om jag ej missminner mig, 1886; intill dess var Margaretha en alltid vänlig och gästfri värdinna för den ungdomsskara, som allt jämt år efter år samlades i det gamla hemmet.

När kulturhistoriska museet flyttat in på Lindforska tomten, sökte frk. Lindfors sig ett nytt hem i den s. k. Adrianska gården i Gråbrödersgatan, äfven detta prägladt af trefnad och fin smak. Allt fortfarande uppsöktes hon flitigt af sina många vänner och äfven af främlingar, som vid besök i Lund ville höra täljas minnen från de gamla tiderna.

En tilltagande döfhet isolerade henne dock så småningom från den yttre världen, och under de sista åren af sitt lif hade hon att kämpa en hård kamp mot en obotlig sjukdom. Men äfven som döf och gammal bibehöll hon det stilla jämnmod, som är ett uttryck för sinnesfrid och själsharmoni.

Hennes lifs yttre ram var icke stor, men med P. Ahnfelt kunde hon säga:

Ej sällheten beror af rikedom och lycka,
att vara nöjd, det är att vara säll.
Jag har sett lyckliga i tjäll,
jag har sett lyckliga på krycka.

Det har blifvit sagdt om henne: någon stor begåfning hade hon icke, men hon var välvillig och god och ville gärna glädja andra.

Jag frågar: finnes en begåfning större och ädlare än denna? Hjärtats höghet, sinnets osjälfviskhet, den ömma smekande handen, det vänliga ögat — kan naturen slösa rikare med goda, sköna gåfvor? Hvem vågar kalla en god, en själfuppoffrande, en handlingsstark människa för en medelmåtta? Jag påstår: äfven om en kvinna aldrig författat en rad, aldrig tänkt en s. k. »ny tanke» eller kämpat för någon reform — har hon varit buren af stor, glad, offervillig kärlek till sina närmaste och sina medmänniskor, har hon skänkt sina nätters sömn, sina dagars hvila att lindra andras smärtor, att leda unga sinnen till hvad ädelt och godt är, då har en sådan kvinna utfört ett beståndande verk: hon har gjort en evighetsinsats i jordelifvet.

Och i så måtto var också Margaretha Lindfors, hvilken som 80-årig, trött af lifvet, slöt sina ögon i höstetid sistl. år en härligt begåfvad kvinna, en af dem, hvars förebild och exempel är det enda äkta och efterföljansvärda. —

»ETT KÄRLEKSVERK AF SVENSKA KVINNOR».

Glömmen ej uppropet under denna rubrik i Idun n:r 1! De minsta bidrag »*Till Wasaprinsessans minnesvård*» mottagas med tacksamhet under adress: Iduns Redaktion, Stockholm. Redovisningen börjar snart införas.

FANTASOS.

PÅ NYA SEKLETS breda marmortrappa
en yngling sitter, sorgsen i sitt sinn,
han tröttnat att på tempelporten klappa,
ty hur han klappade, han slapp ej in.

Hans namn är Fantasos. De veka dragen
ha smekts en gång af sol i Hellas' vår,
och ögat lyser klart liksom den dagen,
han föddes i ett vildt acantussnår.

En evig ungdom rodnar på hans kinder,
på röda läppar bida yrans ord,
det evoë, hans sorgsna stumhet binder,
kan ge föryngring åt en gammal jord.

I väntan lutad, han på trappan dröjer,
hans haka sjunkit mot hans fina hand.
Oändligt vemod sig i blicken röjer,
han stirrar tungt i färdevägens sand . . .

Se, fötter nalkas, se, gestalter röras,
ett mänskotåg sig närmar templets port,
och mäns och kvinnors trötta stämmor höras,
när de nå fram till eftertraktad ort.

Mekaniskt stiga de på trappans stenar,
och porten öppnar sig för deras slag.
De skrida in — och ingen glädje renar,
lik helig eld, de dystra anletsdrag.

De se ej Fantasos, som stilla drömmer
på marmorns kant, de vandra blindt förbi.
Och porten slår igen och skaran gömmer,
förr'n han sig rest att blanda sig däri.

Han står där utestängd, förglömd, allena,
af mänskligheten bannlyst gudason.
Onämnbar smärta läses i hans rena,
apollolika drag, och därifrån

han vandrar tunga steg utöfver jorden,
en vilsen ättling af en tid, som gått.
Han kunde frälsa med de yra orden,
hans läppar älska, men han tiger blott.

FREDRIK NYCANDER.

FRÅN EN VRÅ AF DET HUNGRANDE RYSSLAND.

I DAGSPRESSEN har nyligen stått att läsa ett upprop till den svenska allmänheten om penningbidrag till afhjälpande af hungersnöden i *Gammel-Svenskby* i Chersonska guvernementet i södra Ryssland.

Många bland våra läsare ha sig måhända ej bekant, att detta Gammel-Svenskby är ett litet samhälle af cirka 600 personer, ättlingar af en liten grupp svenska estländare, som år 1781, till följd af en ukas från Katarina II, tvungos att lämna sitt fädernesland, ön Dagö utanför Estland, för att såsom skyddslösa landsflyktingar vandra öfver de ryska stepperna och söka sig ett nytt hem vid Dnjeprs stränder.

Detta hem blef den lilla by, som ännu bär namnet Gammel-Svenskby och ligger på Dnjeprs norra strand, 80 verst från staden Cherson.

»Fjärran från sitt fädernesland,» skrifver den svenske korrespondenten i sitt upprop, »har detta

BONDGÅRD I GAMMEL-SVENSKBY.

Svenska bondesamhälle, trots förtyskningsförsök från sina närmaste grannars, de tyska kolonisternas, sida och förryskningssträfvanden ofvanifrån mäktat helt skydda sin svenskhet såväl i allmänt etnologiskt som i språkligt och kyrkligt hänseende.

En stark kärlek till det gamla hemlandet, till fäderneärfda seder och tänkesätt har utgjort befolkningens enda värn mot omgifningens tryck och förtryck. Upplysta och stamkära *svenska* själasörjare hafva först på de senare åren kommit den fäderneärfda motståndskraften till hjälp, hvarjämte understöd i nödens stund — i form af penninghjälp m. m. — kommit svenskarne i Gammel-Svenskby till del från landsmän i Finland och Sverige. Nu står emellertid nöden för dörren, allvarligare än någonsin. Den missväxt, som det sist förflutna året förvandlat ofantliga sträckor af Rysslands rikaste jord till härdar för hungersnöd och hungerfarsoter, har äfven drabbat de svenska »härvallarna» vid Gammel Svenskby.»

Man kan göra sig en föreställning om, hur svårt befolkningen därstädes skall ha att slå sig ut i tider af nöd och betryck, då den vid penningtransaktioner uteslutande är hänvisad till judarne i trakten, hos hvilka invånarne ej kunna erhålla lån mot mindre än 40 % ränta.

»*Snar* hjälp är nu oundgängligen af nöden, om vårutsäde skall kunna anskaffas och Gammel-Svenskby undgå en katastrof,» skrifver bl. a. den aktade skolläraren i Gammel-Svenskby, hr Hoas, i ett bref, däri han anropar Finlands och Sveriges svenskar om hjälp för sina nödställda byamän och deras familjer.

Denne svenske lärare har för öfrigt själf städse arbetat i det lilla samhället under mycket knappa ekonomiska villkor. Byn har ej råd att bestå honom egen bostad, och hans lön är så liten, att han endast med största möda kan försörja sig och sin familj. Här vore ett tillfälle för det gamla moderlandet att gripa in och genom något årligt bidrag möjliggöra anskaffandet af en lämplig bostad åt läraren, hvarigenom han, mindre plågad af ekonomiska bekymmer, kunde mera odeladt, än nu är fallet, få fylla sitt undervisningskall.

Att Sverige dock ej glömt det lilla samhället, därom vittnar den år 1885 därstädes invigda kyrka af sten, till hvilkens byggande svenskarne bidragit med en summa af öfver 14000 rubel.

Sedan sistlidne höst har dessutom Gammel-Svenskby förmånen att bland sina samhällsmedlemmar räkna en ung svenska, fröken *Emma Skarstedt*, bördig från Malmö, och som, besjälad af varm ifver för den lilla koloniens andliga och materiella utveckling, vid herr Hoas' sida meddelar befolkningen såväl boklig undervisning som kännedom om handaslöjd och väfnadskonst.

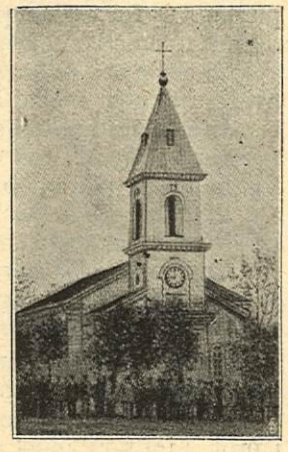

KYRKAN I GAMMEL-SVENSKBY.

Hemma i Sverige har fröken Skarstedt tillförene varit privatlärarinna samt genomgått slöjdkursen vid Nääs och fru Kulles väfskola.

Ur ett bref, som herr Hoas tillskref fröken Skarstedt någon tid före hennes afresa till den fjärran kolonien, meddela vi följande rader, ägnade att belysa något af därvarande förhållanden.

Efter att i varma, hjärtliga ord uttryckt sin tacksägelse öfver hennes beslut att resa dit, säger han:

»Snickerislöjd, träsnideri, bastflätning och andra handarbeten skola intressera gossarne. Kvinnorna kunna i allmänhet sy åt sig själfva, men väfva kunna de ej. Jag tror dock, att väfning skulle intressera både unga och gamla. Detta nyttiga arbete har man förglömt, men för de gamla var det väl kändt. Här är det svårt att åstadkomma en väf-

CHRISTOFF HOAS.

EMMA SKARSTEDT.

stol. — — — Om sommaren är det tämligen varmt hos oss, termometern visar vanligen 20 till 30 à 35 gr. (R). Om vintern hafva vi stundom 20 gr. (R) kallt, men vanligen från 1—15 gr. Temperaturen är mycket växlande. I våra bostäder hafva vi eldstäder, hvilka eldas med halm.»

Fröken Skarstedts bref till hennes vänner i Sverige bekräfta fullkomligt herr Hoas' förut hitsända skrifvelser om den ömmande nöd, som alltmera kastar sin slagskugga öfver Gammel-Svenskbys enkla, idoga och redbara befolkning, hvilken ännu bevarar sitt ursprungliga drag af svenskhet, trots den främmande omgifningen.

För denna sin trofasthet mot det gamla moderlandet är det att hoppas, att de skola erhålla den hjälp, hvarom de ödmjukt bönfallit hos den svenska nationen.

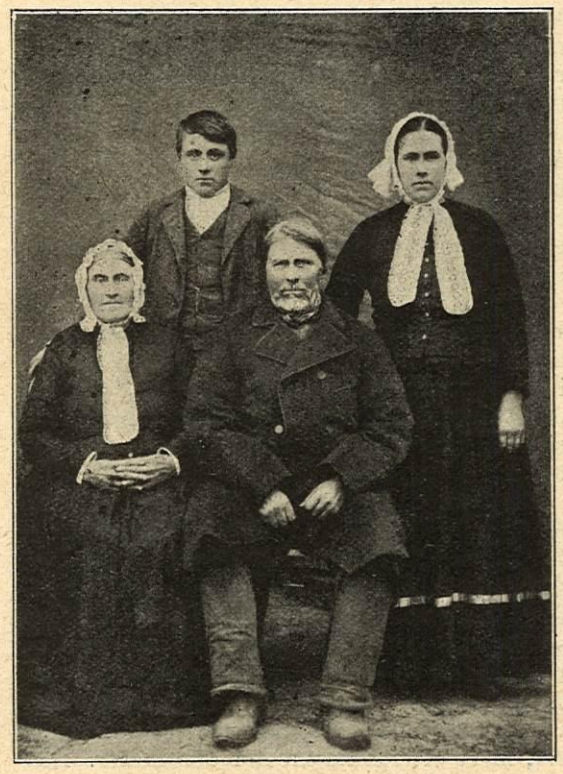

BONDFAMILJ FRÅN GAMMEL-SVENSKBY.
(CHR. HOAS' FÖRÄLDRAR OCH SYSKON.)

Till alla vänliga frågebesvararinnor

på vår afdelning för ***Frågor*** och ***Svar*** vilja vi rikta den eftertryckliga uppmaningen att hädanefter godhetsfullt iakttaga att vid frågebesvarandet ***alltid skrifva svaret på hvarje särskild fråga på sin särskilda lapp.*** Alltså ej flere svar på samma papperslapp! Detta är nödvändigt för att underlätta redaktionens arbete med de många svarens ordnande, och de som hädanefter ej iakttaga det, kunna ej heller påräkna sina svars införande.

Alla förbrukare af konsentrerade munvatten behagade göra ett försök med vår nya
Extra koncentrerade ASEPTOL
till pris **2 kronor** per flaska; **i praktiken verksammaste antisepticum;** ofantligt drygt. Den har därtill en **särdeles angenäm och kylande smak.**
S:t Eriks Tekn. Fabrik, Stockholm.

HUFVUDSTADENS NYASTE MUSEUM.

EJ MÅNGA bland den stora allmänheten torde vara underkunnige om, att Kungl. teatern inom sina murar rymmer den första grundvalen till ett museum, som till följd af de redan hopbringade föremålens art och kulturhistoriska värde väckt mycket intresse bland fackmän.

Det är nämligen ett »svenskt musikhistoriskt museum», som sedan knappt ett år tillbaka befinner sig under bildning och fått sig provisorisk lokal upplåten i det nya operahuset.

Enhvar häraf intresserad kan hvilken söckenförmiddag som helst gå dit upp kanslivägen, som har ingång från Arsenalsgatan, och fråga vaktmästaren efter Kungl. teaterns sekreterare, herr J. Svanberg, hvilken jämväl är det vardande museets nitiske sekreterare och med älskvärd beredvillighet står till tjänst som ciceron åt besökaren.

Närmare ett hundratal musikinstrument, däribland flere ytterst sällsynta och dyrbara, samt åtskillig värdefull musiklitteratur, manuskript och porträtt m. m., befinna sig redan därstädes, ordnade så öfverskådligt de lokala förhållandena medgifva.

Idén till detta musikhistoriska museum, som har förebilder i samtliga kontinentens hufvudstäder och sedan ett par år tillbaka äfven i Köpenhamn, har utgått från grosshandlaren *Carl Claudius* i Malmö, hvilken själf är ägare till den största enskilda musikinstrumentsamling i Skandinavien. Atskilliga tusental af dem, som besökte den stora konst- och industriutställningen i Stockholm 1897, hade tillfälle att i teater- och musikutställningens paviljong se en del af denna storartade samling, som upptog en hel afdelning af nämnda utställning och framkallade odelad beundran från såväl musikkännares som andra besökandes sida.

Herr Claudius lät sig angeläget vara att intressera en del af våra musikauktoriteter för sin idés förverkligande, hvarefter med desses namn i spetsen ett upprop utfärdades, i hvilket framhölls önskvärdheten att Stockholm, i likhet med de europeiska kulturhärdarne Paris, London m. fl., erhölle en offentlig musikhistorisk samling, genom hvilken vi dels kunde inhämta kunskap om form och klang hos de musikinstrument, som fordomdags återgifvit de store mästarnes tonskapelser och tjänat att ackompagnera våra förfäders sång, dels äfven erhålla åskådningsmaterial att begagna vid musikhistoriska föredrag.

Uppropet vädjade till enhvar, som förfogade öfver märkliga gamla tonredskap, att för det kulturella syftets skull skänka eller låna desamma till museet.

JOHANNES SVANBERG.

CARL CLAUDIUS.

I förhållande till den korta tid museet ägt bestånd, kan det anses som ett vackert resultat af denna vädjan, att samlingens numerär blifvit så stor som ofvan nämnts.

Man har tänkt sig, att museet, när det hunnit så långt i utveckling, att det förtjänar detta namn, i främsta rummet skall gagna instruktiva syften. Om ett föremål tillhört den eller den konstnären är följaktligen af underordnad vikt, för så vidt det ej tjänar att belysa någon sida af hans lifsverksamhet eller yppar något af intresse i hans konstnärspersonlighet. Det skall alltså varda samlingens uppgift att söka förvärfva sådana föremål, som i ett eller annat afseende kunna lämna så att säga direkta bidrag till musikens eller dess idkares historia eller sådant, som ur rent konstnärlig synpunkt kan vara till lärdom eller gagn för dem, som gjort utöfvandet af musikens konst eller dess skildrande till sin lifsuppgift.

Hvad särskildt instrumenten vidkommer, skola dessa tjäna ej blott till åskådning, utan, för så vidt möjligt, försättas i spelbart skick, på det att vår tid må bli i tillfälle att få ett klart begrepp om våra förfäders sträfvanden och vunna resultat på det musikinstrumentala området.

Bland de märkligaste instrument, hvaröfver museet f. n. förfogar, äro: en *oktav-spinett* från år 1658, signerad med Joannes Carcassis namn, *basluta*, s. k. *archiliuto* från 1600-talet, samt en kopia af en *kithara* från 8:de århundradet. Dessa äro gåfvor af herr Claudius, hvilken skänkt ej mindre än ett trettiotal dyrbara och sällsynta instrument ur sin samling till museet, sålunda visande sitt varma intresse för detsamma.

En annan af museets ifriga gynnare är kgl. teaterns chef, kammarherre *A. Burén*, som främjat den vackra kulturella idén genom att bidraga att ekonomiskt stödja densamma.

I operasekreteraren, herr *J. Svanberg*, äger museet slutligen en drifvande kraft, som ej lämnar någon möda ospard för att förkofra och utveckla samlingen mot det mål, som åsyftas. Det är för öfrigt hr S. afsikt att småningom, i sammanhang med det ifrågavarande museets fullständigande åstadkomma ett svenskt teatermuseum, en idé, hvilken hr S. med sitt varma intresse för och sin betydande kännedom om allt, som rör svensk scenisk konst, synes oss förträffligt ägnad att realisera.

Som våra läsare utan tvifvel erinra sig, var en konsert till förmån för Musikhistoriska museet ämnad att gifvas härstädes i slutet af sistlidne november. Flere af våra mest framstående musikaliska artister hade lofvat sin medverkan, och för att än ytterligare höja det intressanta i föreställningen, skulle uteslutande äldre kompositioner uppföras och sångerna ackompagneras på några af de museet tillhöriga unika instrumenten. Till följd af tillstötande hinder måste konserten då uppskjutas, men skall nu inom kort gå af stapeln efter det förut uppgjorda programmet och under medverkan af samma artister, som tillförene lofvat deltaga.

Vi förmoda, att tillslutningen från publikens sida skall blifva mycket stor, så mycket hellre som konserten har den dubbla egenskapen att gifvas för ett godt ändamål och att falla utom ramen för de vanliga musiknöjena.

DÅ VISSTE DU . . .!

HVAD TIDEN på ett anlet' skref
i veck och rynkor efterhand
blott lifvets gamla saga blef,
hur allting tärs af årens tand.

Men om på vårlig pannas dag
du redan ålderns skuggor såg,
när öfver bleknad sommars drag
ett nät af fåror låg —

då visste du, att smärtans tagg,
att kvalens gissel, sorgens natt
och heta tårars bittra dagg,
ej tiden, stämpeln satt.

PONTUS HOLMBERG.

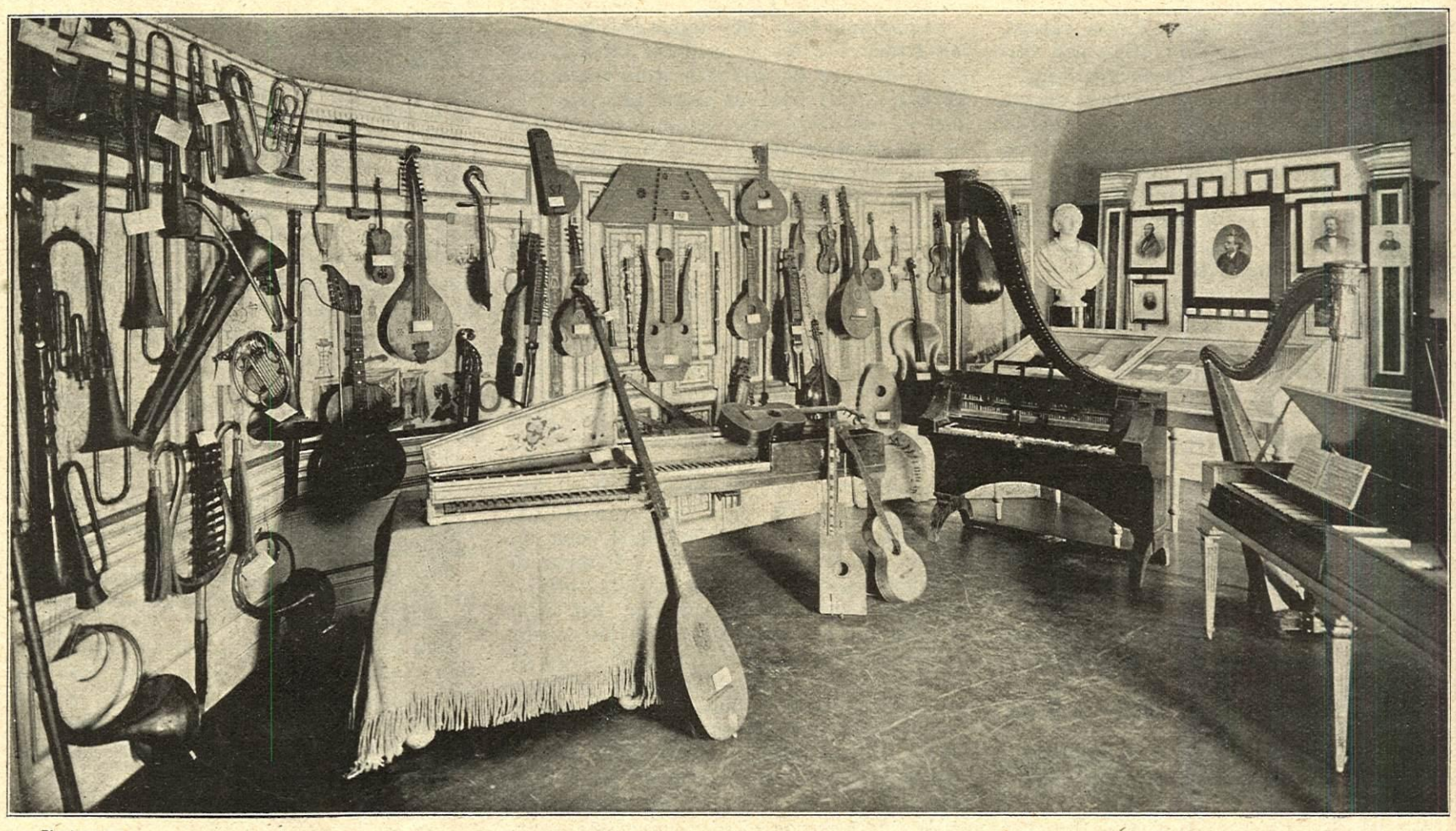

A. Blomberg foto.

INTERIÖR FRÅN MUSIKHISTORISKA MUSÉET I STOCKHOLM.

EFTER LÅNGA ÅR. AF ELISABETH KUYLENSTIERNA.

FORTS. OCH SLUT FR. FÖREG. N:R.

»FASTER, man skulle nästan kunna tro, att du glömt hela vår resa, du talar aldrig mera om den,» sade Mary litet hängfärdig; hon satt vid fönstret med det mörklockiga hufvudet hvilande i händerna.

Ada spratt till och strök öfver brorsdotterns kind: »Nej,» sade hon sakta, »jag har inte glömt den.» Orden kommo som långt bortifrån.

Mary tittade hastigt upp och hennes lilla lifliga ansikte fick färg. »Faster,» sade hon tvekande.

»Ja, liten!»

»Jag ville så gärna fråga om något» — —

»Hvad är det då?» Ada lade tankspridd ihop dagens tidningar, det fanns ingenting att läsa i dem numera, sedan hon sett h a n s namn ibland anmälda resande.

»Jo, du faster,» Mary sprang upp och slog armarne om Ada, »håller du rysligt, förfärligt af mig?»

»Ja, det vet du väl, hjärtebarn.»

»Mer än af alla andra människor?»

»Hur så?»

»Jo — bli inte ond, faster Ada, men tror du inte jag har sett, att du långa stunder stått och tittat ut genom fönstret, som du väntade på någon, och så är du så fint klädd jämt, som det skulle komma främmande. Usch, faster, jag vill inte att den där skall komma, då bryr ingen sig om mig, och det är så ledsamt att låtsas leka i en vrå — och så är det inte alls som hemma, där är det precis som jag kände dig bredvid mig, fast du talar med de stora, här är du aldrig riktigt hos mig, du bara väntar.»

De kloka, mörka barnaögonen sågo med ett djupt forskande uttryck på Ada, och den lilla munnen — Marias veka, känsliga mun — darrade. Barnet hade förstått som i en dunkel aning, att hon ej fått d e t välkommen, hennes lilla varma hjärta väntat.

Ada tog henne i sin famn, stilla och varligt och höll henne fast sluten intill sig.

»Lilla Mary,» sade hon, »jag väntar någon, som jag inte sett på många år, och jag vet inte, om vi känna igen hvarandra mera, men inte skall du, barnet mitt, känna dig främmande för det, och nog skall du få resa. Kom och sätt dig här, ska' vi titta på kartan» — — — Hon drog Mary ned bredvid sig i soffan och vecklade upp en reskarta. »Ser du, först fara vi med tåget till Malmö, kan du se så många svenska städer vi passera, och så många vackra landskap; så taga vi sundsbåten öfver till Köpenhamn, där ha vi det, ser du?»

»Ja, faster! Åh, så roligt!» Mary slog ihop sina små händer till en liten jublande trumhvirfvel.

»Och där skola vi se allt möjl— ringde det inte på tamburklockan? — jo visst.» Hon darrade i hela kroppen och kände, att hon blef blek, då hon hörde en manlig röst fråga jungfrun, om fröken Regnell var hemma.

»Lägg ihop kartan och gå ut till Sofi så länge, lilla Mary,» sade hon, »men kyss faster först.»

»Är du rädd, faster Ada, då stannar jag inne och försvarar dig!»

»Nej, älskling, det behöfver du inte, kom, skall jag följa med dig ut i jungfrukammaren.»

När Ada kom in igen, stod Sten Jungner midt på golfvet. De stannade midt emot hvarandra och iakttogo med blixtsnabbt vaknande kritik de förändringar tio år åstadkommit i de drag, som unga, färgade af lifsvårens röda blod, utan sorgens ristade linjer och utan grubblets fåror, en gång blickat emot dem, och som minnet fotograferat just så.

Han var man och på honom gjorde detta det starkaste intrycket. Han såg för sig en kvinna med lugn, självmedveten hållning, ett blekt, allvarligt ansikte och något trött, resigneradt, som ej hör ungdomen till. På samma gång såg han också, att hennes blick hunnit vänja sig att se utom och bortom deras kärleks råmärken, den mötte hans, men den dröjde där icke, som hade det varit dess enda och bästa hållpunkt.

»Välkommen hem, käre Sten,» sade hon, »vill du inte komma och sätta dig, vi ha väl mycket att språka om.»

»Ja,» sade han och tog plats, »isynnerhet som jag måste resa redan i afton, jag har fått en direktörsplats vid ett norrländskt bruk, och är tvungen att sätta mig in i saken så fort som möjligt.»

»Reser du så snart?»

»Ja.» Det kom något förläget öfver hans ansikte; det plågade henne, och hon önskade nästan, att detta samtal efter tio långa år endast fått bli ett farväl som goda vänner.

»Jag är ensam nu,» sade han nästan kärft.

»Jag vet det.»

Det blef en lång paus, hon mindes sista gången de träffats; hur hon i bäfvande ångest lutat hufvudet mot hans bröst och sagt: »Jag kan inte, k a n inte lefva!» och hur han kysst hennes ögonlock och hviskat: »Kanske, kanske ses vi igen.» Nu sutto de här midt emot hvarandra, affärsmässigt lugna och liksom generade för att uttala de ord, hvilka då brusat fram i glödande rytm, nu hade de liksom vissnat bort. Hon ryste: skulle det icke låta som prasslet af torra blad, när han började tala.

»Ada,» sade han i detsamma och tog hennes hand,» har du nu mod att bli min hustru; inte har jag all min stora ungdomskärlek» — det kom ett stänk af ironi i rösten — »att bjuda dig, sådant ta åren bort — — — man åldras, ser du. Men jag håller af dig mycket, mycket, och så föreställer jag mig, att våra minnen småningom skola bygga bro mellan det förflutna och det närvarande, så att vi kunna glömma de tio årens skilsmässa.»

»Tror du?» sade hon vekt. »Vet du, Sten, allt sedan du blef fri, har jag tänkt mig denna stund, ty hur jag än försökte döfva hoppet, trodde jag du skulle komma. Men» — hon gaf honom också sin andra hand, »jag anade inte i alla fall, att vi båda hunnit så långt ut i lifvets senhöst. Jag trodde, dåraktigt nog — att vi hade några friska blommor kvar. Vet du, Sten, hvad du frågar mig om? Du visar mig vår kärlek, som ett gammalt förfallet slott, och du säger: vi kunna nog reparera och reparera och modernisera det, så att det blir trefligt; aldrig får det sin ursprungliga stil, men det blir mycket beboeligt. Och jag svarar dig: nej! Den reparationen skulle taga år af vår tid, och ändå, Sten, skulle vi inse, att vårt gamla kära slott blefve det aldrig. Låt det förfalla, käraste,» — rösten svek henne ett ögonblick, — »låt det förfalla. Man bor ej i ruiner, men man vårdar dem som heliga reliker. Och mitt kärleksslott skall aldrig grusas, aldrig jämnas med marken, alltid skall någon minnets hvalfbåge stå kvar, dit jag kan draga mig undan och minnas.»

Han kysste hennes händer och sade långsamt: »Det är så lifvet sköflar våra bästa krafter. Vi bygga och bygga illusionernas Babelstorn, och så kommer språkförbistringens dag, då den ena inte längre förstår den andra, då man märker, att man talar skilda tungomål.»

»Ja, Sten, du och jag göra det nu,» — hon suckade tungt och drog djupt efter andan, innan hon tillade: »Men du har ännu ej hunnit så långt som jag. En kvinnas kärlekssorg tar så djupt inom henne, att själfva lifvets kärna, förmågan att åter och åter tro på lyckan, amputeras bort. Om du kommit till mig med ung kärlek, ung tro, då, ja då hade kanske allt varit annorlunda, då hade din kraft pånyttfödt min, men så kunde det ju inte vara. Vi möttes en gång och vi skildes igen, och så drömde vi likväl om att mötas på nytt, det var då uppvaknandet kom.»

Hon lutade hufvudet i händerna. Hon kunde se, att han snyftade, men utan tårar.

»Ada, kära Ada,» utbrast han upprörd, »aktning, ömsesidigt förtroende, uppriktig tillgifvenhet, är inte det nog för ett äktenskap?»

Hon såg upp.

»Jo, Sten, alldeles nog, om det allt:d varit allt. Men för oss vore det ett förvandlingsförsök. Vi ha aldrig haft någon djupgående social bekantskap, aldrig pröfvat förtroendets guld och slagg, endast älskat hvarandra så, som funnes ingenting annat i världen än vår kärlek.»

»Kanske har du rätt, Ada, men det är bittert att gå — ensam.»

»Du har ditt arbete, Sten, och hvem vet, kanhända också lyckan i ny gestalt, ung och fager som dess natur är.»

»Och du — — —?»

»Jag —» hon log ljust, — »tror du, att en kvinna kunde lefva tio långa år utan något att lefva f ö r, utan något att älska, värna, skydda? Nej, käre Sten, när du gick och jag gråtit ut alla mina tårar, samlade jag skärfvorna af mitt väsen och fick ihop en helbild äfven af dem, men den hade ingenting med urbilden att göra. Så småningom har den dock växt sig fast vid lifvet. Jag har mitt intresse, min sträfvan i att vara en gammal faster. Min brorsdotter är mitt stora, enda intresse, och hon skall inte svika mig, därför att nu är det jag, som ger mera än jag får, i ungdomen är det tvärtom.»

Han nickade och reste sig upp.

»Så farväl då, Ada! Skola vi aldrig ses igen?»

»Åh jo, kanske, i skymningsstunden till lifvets vinter.»

»Tack för allt!»

»Du tackar mig, Sten.»

»Ja, Ada, därför att du var den starkaste och den ärligaste af oss två. Du hade vågat tänka.»

Hon teg, hvarför, hvarför skulle hon nödgas höra också detta; att beröm kunde vara så tungt.

Han stod en sekund med handen på låset, som väntade han ett slags svar, men då intet kom, gick han.

»Farväl,» sade hon sakta efter honom, och som om hon smekte namnet: »farväl, Sten Jungner!»

VÅR KVINNORÖRELSE. AF I. STADE.

BELÖNAD MED 1:A PRIS VID IDUNS LITTERÄRA PRISTÄFLING.

(Mot den allt för pessimistiska uppfattning, som gifvit sin färg åt hela den följande framställningen, vill redaktionen för sin del inlägga en bestämd reservation. Genom den bittra formen flammar dock en stark och ädel indignation, och mycken sanning inneslutes nog, tyvärr, i de bäska pillren. Från dessa synpunkter ha vi trott, att de borde kunna verka stärkande och välgörande, och för dessa egenskaper har den välskrifna uppsatsen hemburit sitt pris. Väcker den gensaga och diskussion — så mycket bättre! Iduns spalter stå villigt öppna — som alltid då det gäller vår kvinnovärlds intressen.

REDAKTIONEN.)

VÅR KVINNORÖRELSE, som under det nyss afslutade århundradets midt och närmaste tiden därefter lofvade så mycket, att man trodde sig kunna vänta allt af den, har svikit de flesta af de förhoppningar, man knutit vid densamma. Behållningen, som den lämnat, är obetydlig, och rörelsen själf befinner sig nu, efter att så småningom ha aftynat, i ett sådant tillstånd af kraftlöshet, att man kan vänta — ingenting af den.

Afven på kvinnosakshåll medger man öppet och ärligt allt detta, men man försöker gifva det snöpliga misslyckandet den minst förödmjukande tydningen, fritager kvinnorörelsen, dess förkämpar och kvinnorna i gemen från skulden och skyller på detta förtretliga något, som kallas reaktion. Kvinnorörelsen, säger man, är underkastad den lag, som, höjd öfver allt hvad människovilja och människokraft heter, behärskar alla mäktiga kulturrörelser, och som med regelbunden skiftning än tillåter dem att fritt utveckla sig, än tvingar dem tillbaka. Efter den första tiden, så rik på reformer, har nu för kvinnorörelsen en period af vanmakt inträdt, hvilken dock, när rätta stunden kommer, lagenligt skall upphöra och efterföljas af ett nytt skede af kraft.

Så påstår man, men det finnes en annan förklaring, som, ehuru mindre tilltalande för vår kvinnliga stolthet, långt trovärdigare säger oss hvad orsaken är till, att vår kvinnofråga på sätt som sker hotar att upplösa sig i ett intet.

Om någon kvinnorörelse i egentlig mening kunna vi icke tala. Bakom vår kvinnosak stå nämligen icke kvinnorna i massa, det finnes endast enstaka individer där, och det har så varit, allt ifrån det frågan såg dagen.

Forna tiders orättvisor kändes som sådana endast af ett fåtal kvinnor, låt vara de yppersta af sitt kön, men dock alltid ett fåtal. Den stora mängden af kvinnor däremot fann allt i lifvet vara just sådant, som det borde vara, voro nöjda med sin lott och behöfde och begärde intet nytt.

Men de få, de, som kände tyngden af missförhållandena, de, som sågo det skefva i kvinnans ställning, trodde, att alla deras medsystrar måste känna och se som de själfva. På detta antagande byggde de hela sitt arbete. När de modigt gingo till kamp mot gamla orättvisor och förlegade åsikter, togo de för gifvet, att de hade alla af sitt kön med sig. Däraf hänförelsen, den glada tillförsikten, den svällande arbetslusten, som under de första klang- och jubelåren så mäktigt buro kvinnosaken framåt.

Men kvinnorna — den stora hopen af dem — stodo där liknöjda, oförstående, oviljiga. De hade aldrig önskat, aldrig begärt att få de rättigheter, kvinnorörelsen lade i deras hand, de satte icke värde på dem och begagnade dem icke.

Det blef i längden ett alltför mödosamt arbete att släpa denna tröga, ohandterliga massa fram på reformernas oländiga väg, man tröttnade, släppte taget, lät den vara. Förkämparne för kvinnosaken drogo sig, i afvaktan på bättre tider, tillbaka en och en eller uppgåfvo det hopplösa arbetet för det stora hela och togo för sig små stycken däraf, hvilka syntes dem öfverkomliga, uppmuntrande af kvinnlig handaslöjd, platsanskaffning o. d.

Kvinnorörelsen miste mustę och märg och blef den blodlösa företeelse den är.

Låt oss nu söka beviset för, att allt verkligen förhållit sig och tillgått på detta sätt.

Det är ju så, att mänskligheten i stort sedt utvecklas, går framåt? Det torde ej vara förmätet antaga, att äfven den kvinnliga delen däraf lyder samma lag. Om nu kvinnorna, sådana de i våra dagar äro, icke förstå att värdera eller icke bry sig om att göra bruk af de rättigheter, kvinnorörelsen förskaffat dem, kunna vi följaktligen med fog påstå, att de, som lefde för fyrtio, femtio år sedan, i ännu mindre grad gjorde det.

Hurudana äro då vi kvinnor, och hur taga vi vara på hvad vi fått?

Låt oss medgifva, att det i vår hufvudstad finnes en icke oansenlig grupp af upplysta, varmhjärtade, begåfvade kvinnor, hvilka göra sitt bästa för att föra allas våra runor med den äran. Låt oss äfven erkänna, att det här och hvar ute i landet finnes kvinnor, som äro dem lika, men låt oss på samma gång vidgå, att de allra flesta af oss kvinnor icke på långt när hålla fullt mått.

Om vi kasta en blick ut öfver vår kvinnovärld, kunna vi icke undgå att märka den totala frånvaron af alla stora, enande intressen. Kvinnorna hafva inga önskemål, som de med förenade ansträngningar söka nå, utan synas fullständigt isolerade med hvar och en sina egna små personliga intressen, hvilkas befrämjande helt och hållet tar deras uppmärksamhet i anspråk och gör dem likgiltiga för andras. De ytligaste af dem plottra bort sitt lif på idel värdelösa obetydligheter och intressera sig för ingenting annat än kläder, nöjen, flirt, skandaler och dylikt. De djupare anlagda naturerna drunkna, i den tron att den sanna kvinnligheten består häri, i lifvets små bekymmer. De uppgå med hela sin varelse i den materiella omsorgen om sig själfva, sitt hem och de sina, deras tankar kretsa om och deras kraft och intelligens ägnas odeladt åt matlagning, byk och bak, lappning, lagning och sådant. Båda kategoriernas kvinnor äro, hvar och en på sitt sätt i lika hög grad begränsade. Deras intressen äro få och så små, de gärna kunna vara, deras synvidd sträcker sig icke utom de fyra väggar som bilda deras hem, deras medkänsla når icke utanför den trånga krets, som omsluter dem själfva och deras närmaste.

Hvad som händer och sker ute i världen och icke direkt berör deras egna intressen eller inverkar på deras egna förhållanden kommer dem icke vid, de orättvisor, under hvilka andra sucka, bekymra dem icke, den nöd, som icke tränger öfver deras egen tröskel, förmår icke störa deras lugna ro, de bekymmer, som kvälja tusenden af deras medmänniskor, men lämna dem själfva i fred — ack, icke en tanke få de!

Det förefaller, som skulle man med sådana kvinnor icke kunna »göra kvinnorörelse», och man gör det sannerligen ej heller.

Från kvinnosakshåll hafva vi för någon tid sedan fått en noggrann redogörelse för, hur långt vi kvinnor hunnit. Det heter däri:

»I statens och finansvärldens tjänst har kvinnan fått en plats, hon kan tillgodogöra sig alla vetandets skatter, ej blott dem, som bjudas hvar och en i den stilla studiekammaren, utan i högskolornas och akademiernas salar; i kommunernas angelägenheter har hon en röst, och inom konsten och litteraturen en erkänd plats, hennes ord har auktoritet i etiska, estetiska och samhälleliga frågor, ja, öfver sin person och sin egendom äger hon i viss mån rätt att förfoga —»

Trots den koncisa formen ger detta uttalande ett intryck af sväfvande obestämdhet. Det är något halft öfver det, som smakar af osanning. Med ord, som smickra vår fåfänga, säger det oss hvad vi fått, men förtiger det ömkliga sätt, hvarpå vi handhafva de rättigheter, som gifvits oss.

»I kommunernas angelägenheter hafva vi en röst —»

Det är sant och dock...

Ett ärligt svar, mina damer! Har det någonsin för oss synts som något nödvändigt att äga inflytande på den kommuns angelägenheter, inom hvilken vi lefva och bo? Veta vi öfver hufvud taget hvad kommunal rösträtt är? Veta vi, att vi hafva denna rösträtt, och anse vi den för en dyrbar rättighet, som det är vår skyldighet att göra bruk af till den kommuns gagn, hvilken vi äro medlemmar af?

»Vårt ord har auktoritet i etiska, estetiska och samhälleliga frågor —»

Fraser!

Eller i hvad mån öfva vi inflytande på samfundslifvet? Vi? Indifferenta, okunniga och lättjefulla som vi äro!

Hvad känna vi väl om samhället, om de lagar, som där verka, de institutioner, som där finnas, det lif, som där lefves af våra medmänniskor? Är vår blick så klar, vårt förstånd så utveckladt, att vi verkligen kunna skilja på samfundets lyten och förtjänster, är vårt mod så stort, att vi våga ställa oss i opposition mot och söka förhindra de orättfärdigheter, som begås inför våra ögon, är vår ansvarskänsla stark och lefvande nog för att tvinga oss till aktivt deltagande i allt arbete för hvad rätt och godt är?

Hvar finnes det samhällsonda, som kommit vårt hjärta att skälfva af sorg och harm, och som förmått oss att i samlad mäktig massa våga ett anlopp mot det? Hvar?

Vi hafva något midt ibland oss, hvilket öfver tusenden och åter tusenden drager namnlöst elände: dryckenskapen. Förstörda existenser, olyckliga hustrur, barn, som förkomma af vanvård och umbäranden — vi känna historien utantill, vi se den dagligen återupprepas inför våra ögon. Men — snöres vårt hjärta samman, höjes vår röst till protest, lyftes vår hand till hjälp? Hur många bildade kvinnor hafva vi månne med i de organisationer, som arbeta på dryckenskapens utrotande? Hur många upplysta kvinnor anse detta arbete »fint» nog?

Vi hafva något inom vårt samhälle, hvilket sätter en afskyvärd fläck på hela kvinnokönet: prostitutionen. Men känner väl den hederliga kvinnan smäleken, som från hennes förnedrade syster återfaller på henne själf? Uppröres hennes sinne vid tanken

på det elände, hvari olyckliga kvinnor hållas bundna? Har hon i föreliggande fall funnit sig föranlåten att visa den allra som svagaste skymt af indignation?

Det finnes något, som går under namn af »oäkta barn». Har det någonsin fallit oss kvinnor in, vi som hafva ord om oss att ömma så ofantligt för de små, har det fallit oss in att ogilla det brutala sätt, hvarpå samhället låter dessa skuldlösa varelser umgälla föräldrarnes synd? Har det fallit oss in, att de kunde hafva samma rätt som deras äkta syskon, har det fallit oss in att skaffa dem den?

Ha vi funnit det tillbörligt att protestera mot det cyniska bortauktionerandet af fattighjon?

Ha vi gjort det ringaste grand för att lösa hungergåtan och för att mildra klasshatet — — —?

Det skall sägas ut — det har funnits intet ondt så stort, intet elände så bittert, ingen orättvisa så upprörande, att vi kvinnor känt oss manade att som kön resa oss och upptaga kampen emot dem.

Och för öfrigt — hvad göra vi väl för att samfundslifvet må blifva rikare, djupare, allvarligare, mer människovärdigt? Vi kvinnor, som icke våga ha en åsikt, hvilken strider mot allmänna meningen, vi, som hafva konvenansen till rättesnöre för våra handlingar, vi, som till samvete hafva — fruktan för hvad folk skall säga!

Sedan hafva vi, efter påståendena angående vår ställning inom konst och litteratur, vårt tillträde till universiteten och vår rätt att i viss mån förfoga öfver vår person och egendom, hvilka vi ju kunna godkänna, det stolta talet om, att vi kvinnor fått en plats i statens och finansvärldens tjänst.

När man vill gifva ett riktigt påtagligt bevis på, hur oerhördt långt vi kvinnor hunnit i vår marsch framåt, gör man en ståtlig gest med handen och säger:

Se här — rätten till arbete, möjlighet till självförsörjning!

Och dock är det just i arbetet, som kvinnan är mest beklagansvärd och mest — undermålig.

Lika allvarsamt som man tar mannens

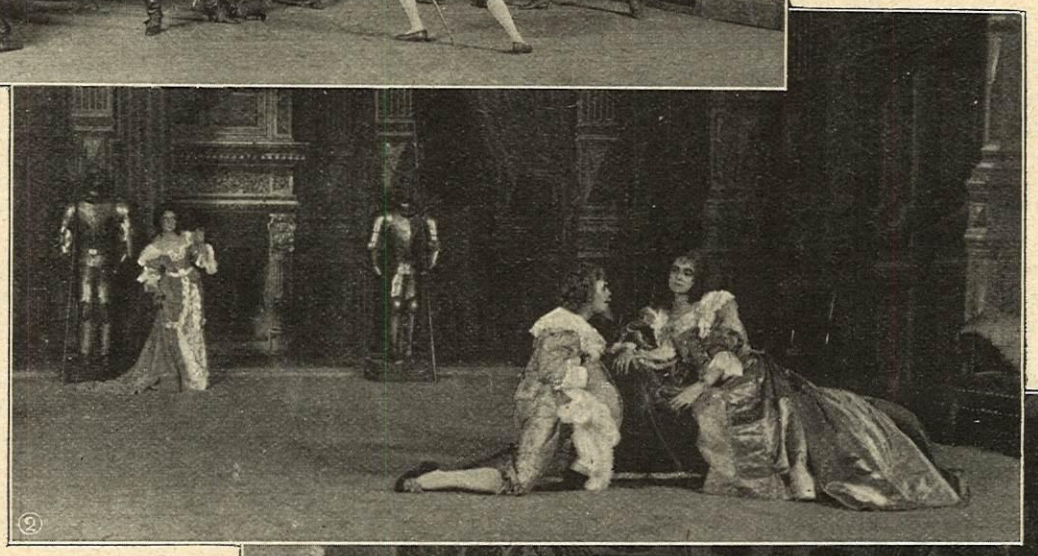

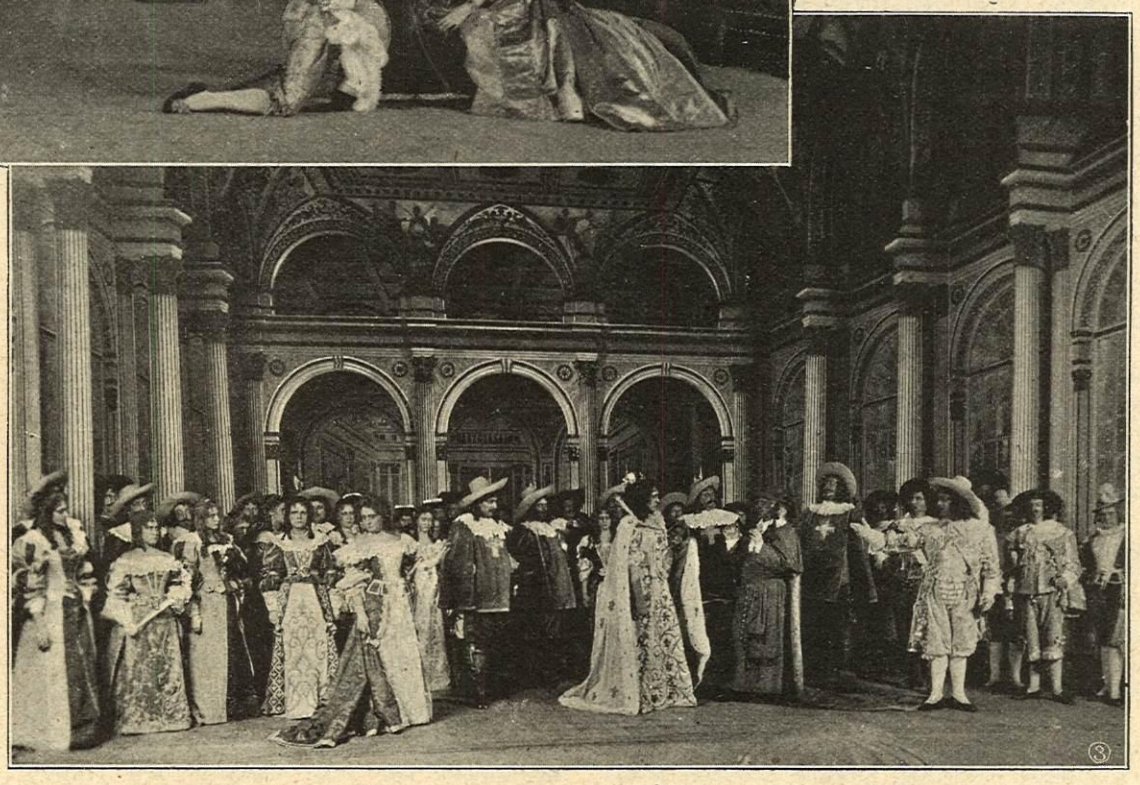

A. Rydin foto.

SCENER UR »DE TRE MUSKETÖRERNA» PÅ SVENSKA TEATERN.

1. FÄKTSCENEN MELLAN MUSKETÖRERNA.
2. HERTIGENS AF BUCKINGHAM MÖTE MED DROTTNINGEN AF FRANKRIKE.
3. HOFBALEN HOS LUDVIG XIII.

son, den där alls icke behöfver sörja för morgondagen eller samla i ladorna. Denna sin åsikt omsätter man ytterst samvetsgrant i handling. Ingen eller så ofullständig och litet kostsam fackutbildning som möjligt åt kvinnan, de största kraf på hennes arbetsförmåga och en ersättning för hennes möda, hvilken tillförsäkrar henne en knapp daglig nödtorft, men som lämnar ingenting öfver för sjukdomens och ålderdomens onda dagar.

Att den allmänna uppfattningen är sådan, det är i grunden kvinnans egen skuld.

Arbetet, detta som skulle göra henne stark och självständig, är för henne icke ett stöd, utan antingen ett tidsfördrif eller en börda, som hon bär, därför att hon är nödsakad därtill. Hon vill icke i arbetet se något för lifvet varande eller ett medel att nå en god ställning, en tryggad existens, utan betraktar det som något, hvilket hon för stunden tillgriper, antingen för att komma ut i världen eller för att vinna en tillfällig utkomst, till dess hon gifter sig eller på annat vis blir försörjd. Där hon icke tar sina åligganden med öfverlägsen nonchalans, fullgör hon dem på ett tungt, håglöst sätt. Det finnes ingen entusiasm hos henne, ingen käck arbetslust, ingen tilltagsenhet, intet begär att gå framåt, intet mod, ingen tro på seger. Slår hennes beräkning fel att blifva gift och därigenom försörjd, blir hon vanligen i all sin tid gående hos andra, tjänande dem, tjänande utan knot för en jämmerlig aflöning, och

självförsörjning, lika vårdslöst och lätt tar man kvinnans. Man betraktar i allmänhet icke kvinnans arbete som något varaktigt, något som öfvar inflytande på hela hennes lif, utan anser det tvärtom som något oväsentligt, något tillfälligt, något så där att knappast räkna med. Man tänker sig alltid kvinnan, äfven då hon för utkomstens skull är nödsakad att arbeta, såsom varande på väg till den trygga äktenskapliga försörjningshamnen, följaktligen såsom en person, den där alls icke behöfver sörja för morgondagen eller samla i ladorna. Denna sin åsikt omsätter man ytterst samvetsgrant i handling. Ingen eller så ofullständig och litet kostsam fackutbildning som möjligt åt kvinnan, de största kraf på hennes arbetsförmåga och en ersättning för hennes möda, hvilken tillförsäkrar henne en knapp daglig nödtorft, men som lämnar ingenting öfver för sjukdomens och ålderdomens onda dagar.

Att den allmänna uppfattningen är sådan, det är i grunden kvinnans egen skuld.

Arbetet, detta som skulle göra henne stark och självständig, är för henne icke ett stöd, utan antingen ett tidsfördrif eller en börda, som hon bär, därför att hon är nödsakad därtill. Hon vill icke i arbetet se något för lifvet varande eller ett medel att nå en god ställning, en tryggad existens, utan betraktar det som något, hvilket hon för stunden tillgriper, antingen för att komma ut i världen eller för att vinna en tillfällig utkomst, till dess hon gifter sig eller på annat vis blir försörjd. Där hon icke tar sina åligganden med öfverlägsen nonchalans, fullgör hon dem på ett tungt, håglöst sätt. Det finnes ingen entusiasm hos henne, ingen käck arbetslust, ingen tilltagsenhet, intet begär att gå framåt, intet mod, ingen tro på seger. Slår hennes beräkning fel att blifva gift och därigenom försörjd, blir hon vanligen i all sin tid gående hos andra, tjänande dem, tjänande utan knot för en jämmerlig aflöning, och väljer hon en självständig sysselsättning, förstår hon att göra sitt arbete så obetydligt och litet gifvande som möjligt.

Hvarför icke — med allt detta för ögonen — öppet och ärligt erkänna, att den kvinnliga arbetskraften ute på arbetsmarknaden går och gäller rätt och slätt för en godtköpsvara, och att den aktas i mån därefter? Hvarför icke tillstå, att den röner efterfrågan, ej för sin godhets, utan för sin stora billighets skull?

HUR MAN FÖLJER KRIGET I DE ENGELSKA HEMMEN.

När man betraktar kvinnorna, tänker på, hur ovetande de äro om lifvet, som lefves rundt omkring dem, och hur ointresserade däraf, när man ser, hur föga de förstå att värdera och tillvarataga de rättigheter, de äga, då blir allt det myckna talet om kvinnorörelse och reaktion så öfvermåttan menings- och sanningslöst. Det råder icke, har icke rådt någon verklig rörelse inom vår kvinnovärld, där är, som det varit, stillastående och overksamhet. Icke på grund af några som helst yttre orsaker, utan därför att kvinnan funnit och finner för sig behagligast och bekvämast att vara — en död lem i samhällskroppen.

ETT BREF OM BLOMSTERCORSON I ROSARIO. AF JANE GERNANDT-CLAINE.

FORTS. OCH SLUT FRÅN FÖREG. N:R.

DET KUNDE nämligen betraktas som ett alldeles osvikligt medel att slippa göra om saken med det snaraste, ty så enkla människor lämnar man fullständigt i fred i republiken Argentina, och att ställa om att man blir lämnad i fred, det är ingen dum idé, när man gjort en liten axplockning på de lokala tänkesättens åker.

Hvad damerna beträffar, är den åkern hvarken så synnerligen stor eller så synnerligen bördig.. De nöja sig, tror jag, med att fundera öfver, hur deras goda väninnor voro klädda på senaste corson i boulevard Santafecino — det finns två, en hvar söndag och en om torsdagarne — och hur de skola kunna fördunkla dem nästa gång. Att söka fördunkla hvarandra är ytterst spännande och egentligen lättare än man tror. Det är ju toaletten, som har hela besväret — plus de sminkburkar, man köper hos perukmakaren. Säkerligen föras mördande trupper i elden, hvar gång en senorita tar på sig en ny klädning och färgar sig framför spegelglaset. De äro goda vänner och trogna bundsförvanter, spegeln och hon.

Ibland kan jag dock icke låta bli att undra, hvad dessa unga damer kunna ta sig till hela dagarna, men detta spörsmål sysselsätter förmodligen mig mycket mer än dem. För dem ställer sig saken så enkel. De göra ingenting. Jo, det är sant, somliga gå visst i morgonbönen och så suga de sin m a t e* och halfslumra, tills det — inemot klockan fyra — blir tid att sminka sig ordentligt och åka ut. Gå till fots duger för tarfligt folk. Har man rang och anseende d. v. s. pengar, äger man en vagn. Äger man ingen, stannar man hemma och visar sitt förtjusande ansikte i fönstret, eller också ställer man sig, högdragen och nymålad, i porten och kastar isande föraktfulla blickar på dem, som gå förbi. Syr gör en sådan senorita nog också ibland, och det händer väl likaledes, att hon fördjupar sig i en bok. Innanläsningen har inga hemligheter för henne, om hon också inte riktigt begriper de s. k. tankar, som gömma sig bakom trycksvärtan. Men det finns ju en hel del böcker, som inte ha det ringaste med en idé att skaffa, och sådana pennans alster måste ha en ypperlig framgång i Argentina, inbillar jag mig.

Ja, det är det hela. Några nöjen förekomma ytterst sällan, och när de förekomma, faller det icke på hvarje dödligs lott att taga del i dem. Därtill fordras att äga eller åtminstone kunna hyra en vagn, och det var i det allra vackraste, ledsamt nog förhyrda, ekipage, som vi i söndags åkte till boulevard Santafecino. Det var den stora blomsterfesten, men hvar folk fått sina blommor ifrån, är icke så lätt att säga, fast Rosario lyckligtvis har trädgårdsmästare, som sälja både rosor och violer, när det finns några.

Den vackra boulevarden — jag säger vacker af ren artighet, något annat skäl att använda ett dylikt epitet vore det svårt att hitta på — hade icke undergått någon som helst uppfiffning med anledning af dagens högtidlighet, men det måste ju anses som en ren lycka, att gräshoppan icke gjort någon af sina vanliga invandringar i sommar. Nå, hon har tiden på sig. Ännu har det ju icke ens begynnt bli riktigt varmt. De naggade bladen på många palmer tala emellertid om tidigare påhälsningar. Det är en gäst, som sällan gör folk muntra, när hon visar sig, och det är icke så upplifvande att betrakta spåren efter hennes framfart. Då erbjuda den allmänna säkerhetens vaktare ett bra mycket gladare skådespel. Polisen, som är till häst, ser riktigt ståtlig och vördnadsbjudande ut, och det är alltid roligt att möta något vördnadsbjudande i Rosario. Men låt oss inskränka oss till att tala om damvärlden. Det är ju för att få en öfverblick af dess behag och skönhet vi åkt till boulevarden i dag.

Det råder ingen brist på praktfullt utsirade vagnar, men jag säger icke, att det hela skulle blända på något annat ställe än här. I republiken Argentinas andra stad väcker det odelad hänförelse. »Hur gudomligt!» utbrister en senor, och nog må man skatta dem lyckliga att kunna känna sig i himmelriket för så litet.

På fem, sex vagnar äro hjulen klädda med rosor — om det är pappersrosor, vet

* Inhemsk dryck

ENGELSMÄNNEN MISTA SINA KANONER I SLAGET VID TUGELA.

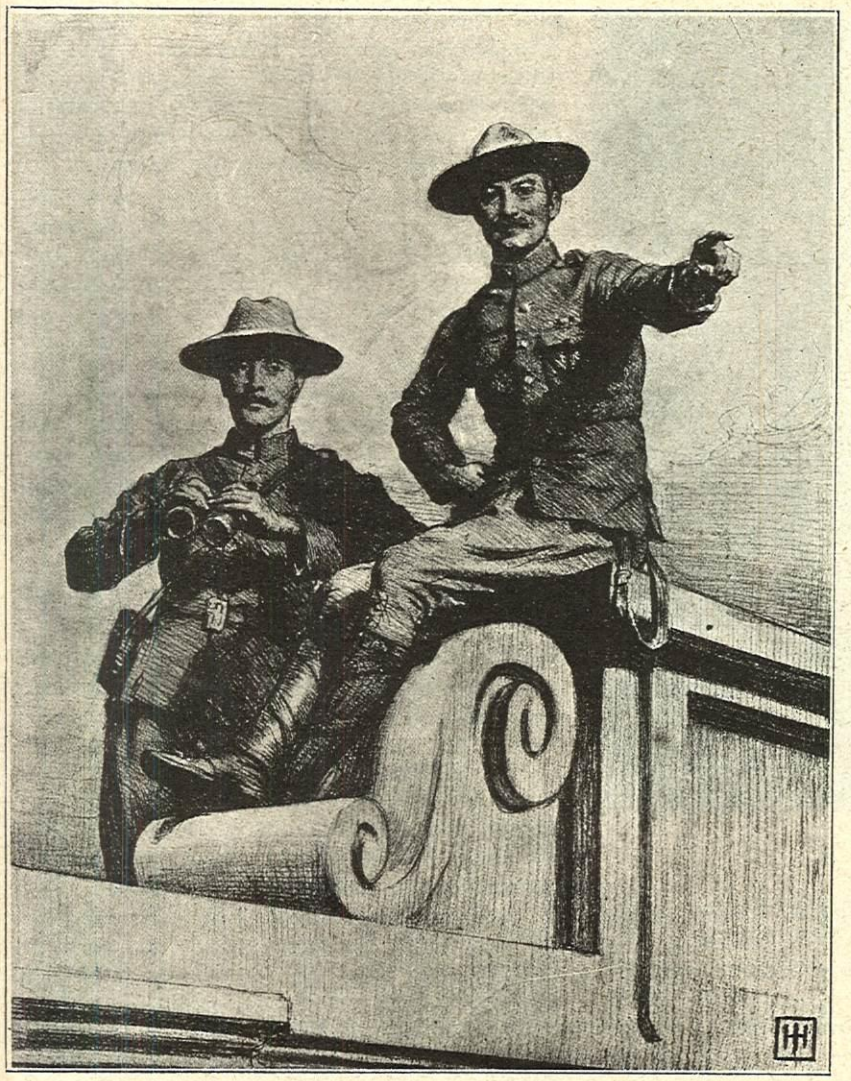

MAFEKINGS FÖRSVARARE: LORD EDVARD CECIL OCH ÖFVERSTE BADEN-POWELL.

jag inte — och kuskarne ha hatt och piska, sirade med blomsterkransar. Kom icke och säg, att det ej är verkningsfullt, och dock bleknar all denna skrud vid sidan om den skörd af buketter, som hvilar i damernas knä. En och annan har en bandprydd korg bredvid sig, och det är bland dess doftande innehåll hon väljer de jasminer (de kalla dem så, men inte påminna de det ringaste om våra) hon behagar kasta till någon beundrare. Dessa blomsterhälsningar äga dock mestadels rum damerna emellan. Det täcka könet tycks, efter hvad jag lagt märke till, ha gjort det till sin lifsuppgift att låtsa som om skapelsens herrar icke funnes till. Så ser det åtminstone ut, men man skall icke fästa sig alltför mycket vid skenet. Det bedrager ibland, och jag är öfvertygad om... Nå, hvad jag är öfvertygad om hör icke hit.

I alla händelser är sämjan icke den bästa emellan det manliga och det kvinnliga elementet, och enligt den uppfattning, en gringa kunnat bilda sig om saken, är det icke de alltid älskvärda herrarnes fel. De begära icke bättre än att få ge den beundran, det svaga könet inger dem, luft i små väl funna artigheter, som hedra deras fina vett och låta deras känsliga natur framstå i den mest smickrande dager, men kvinnan är bra hård ibland. Särskildt tycks hon vara utan medlidande i Rosario. En ungherre kan gå gata upp och gata ned vid den fina världens promenadtimme mellan fem och sex och lägga sitt rörda hjärta vid hvarje mötande senoras fot och säga henne, att hon är söt eller att hon klär sig väl, utan att det inbringar honom så mycket som en blick. Jo, blickar får han nog, stackare, men det förvånar mig bara, att han inte förvandlas till en saltstod eller — hvad skall jag säga — till is. Det måste verkligen vara icke litet glöd inom honom, för att han skall kunna utstå en så förhärjande köld från de skönas sida. Vårt kön är bra hjärtlöst. Nej, det är onödigt att anklaga hela det kvinnliga släktet. Osminkade gringas få gå i fred.

Hemma i Sverige klagar mannen, den afundsvärde mannen, som är så bortskämd, öfver att kvinnan begynner tränga sig in på alla arbetsområden. I Argentina skulle han inte behöfva jämra sig öfver det, ty i det fallet gör hon bra litet väsen af sig i denna lyckliga republik, men det kunde hända, att han hade anledning att icke vara så nöjd ändå. Här få medlemmarne af det otäcka könet nog veta af, att de lefva och hafva sin varelse. Åtminstone skulle jag inte vilja byta med dem vid blomsterfesten.

De ha tagit på sig sin allra älskvärdaste min och äro så ifriga att uppvakta de sköna med rosor, att det är riktigt rörande, men hvilken lön få de väl för det? En och annan onådig hälsning, ett och annat ögonkast, som borde vara nog att försätta dem ner i den allra svartaste underjorden, om det finns olika grader därnere också. Jag vet inte.

Ja, det är synd om dem. Stackars senorer, hvad ha de gjort för ondt? Visat, att de hylla det täcka könet, men det är väl ingen dödssynd. Icke en af de svåraste åtminstone. Det är bara det, att det lokala dygdebegreppet — det finns ett sådant, när det gällar kvinnan — fordrar att leendet skall vika från hennes ansikte, och att hon skall se ut som om hon vore af marmor till kropp och själ. Då först är hon riktigt »distinguida», som de säga här, och damerna täfla om hvem som skall förefalla oåtkomligast eller — det står högre i kurs — mest kränkt. Det antal kränkningar, en senorita vetat bestraffa, visar höjden och djupet af hennes andliga halt. Skymfen är en samhällsmakt. Utan förolämpningar ingen moral. Skapelsens herrar, som röna så mycken otack, arbeta ju såmedels — åtminstone indirekt — för dygdens befrämjande, och det måste man väl hålla dem räkning för, men det kunde kanske icke skada att lämna såväl dem som de vackra rosarinorna åt sitt värde.

En brefskrifvare, som förstår sin plikt, skulle väl tala om damernas toaletter, men det orkar jag inte, och jag tviflar på att det intresserar någon där hemma att veta, att man följer med allra sista modet här. Åtminstone intresserar det inte mig. Ju mindre man ser af den s. k. gräddan, ju bättre, ju gladare är man, menar jag. Det finns ju andra synvidder och andra världar än de man har att fröjda sig åt i staden Rosario.

VÅRA ILLUSTRATIONER.

SÄLLSYNT UTMÄRKELSE ÅT KVINNA. Som uttryck för sin och Riksmuseets erkänsla för det utmärkta sätt, hvarpå f. d. amanuensen vid etnografiska samlingen, fröken *Gerda Cederblom*, under sex år skött sina åligganden, tilldelade henne Vetenskapsakademien vid sammanträde torsdagen den 11 jan. sin minnespenning i guld. Fröken Cederblom, hvilkens bild vi i dag bringa våra läsare, är född år 1867 och dotter till professorn vid Tekniska högskolan, J. E. Cederblom, härstädes.

GERDA CEDERBLOM.

*

FRÅN KRIGSSKÅDEPLATSEN I SYD-AFRIKA bjuda vi i dag ett par bilder. Den ena framställer det ögonblick, då general Buller, han »som skulle göra't», vid sitt första anfall på boers lider det fruktansvärda nederlaget vid Tugela. Det engelska artilleriet, som kört ned till floden, på hvars andra strand boerna ligga i starka förskansningar, mottages, innan det hinner rycka upp i sina ställningar och öppna den eld, som betäcker och möjliggör de engelska truppernas frammarsch, med en förintande gevärseld från de säkra boerskyttarne, samtidigt med att granaterna från fiendens kanoner krevera midt i deras linier, spridande död och fasa vida omkring.

Inom kort äro hästarna nedskjutna för kanonerna och artilleristerna ligga döda vid sina pjeser. Förgäfves söker Buller rädda sina kanoner; hans soldater förmå icke motstå denna förintande eld, som från osynliga fiender sveper öfver dem, och sedan hundratals tappra rödrockar fått sätta lifvet till för att försöka rädda de dyrbara artilleripjeserna, måste Buller lämna sina kanoner förlorade på Tugelas strand.

Äfven från västra krigsskådeplatsen, där Mafeking och Kimberley belägras och de engelska generalerna Methuen, Gatacre och French, hittills utan framgång, från olika håll försökt komma dem till undsättning, bjuda vi en bild. Den framställer Mafekings tappre kommendant och försvarare, öfverste Baden Powell, som jämte sin närmaste man, lord Edward Cecil, från ett hustak betraktar fiendens ställning. Ända sedan krigets utbrott ha de hållit sin stad mot en fiende, mångdubbelt starkare, och icke endast framgångsrikt afslagit alla boernas

Siden-Damast

90 öre till kr. 16: 45 pr meter

från mina fabriker

äfvensom **svart, hvitt** och **kulört Henneberg-Siden** från **05 öre** till **kr. 16: 45** pr meter — slät, randig, rutig, fasonerad, damast m. m. (cirka 240 olika kvalitéer och 2,000 olika färger, mönster m. m.).

Siden-Damast	fr. 90 öre—16,45	Bal-Siden	fr. 65 öre—16,45
Siden-Bastklädn. pr robe	» kr. 12,30—58,80	Siden-Grenadin	» 90 öre— 8,65
Siden-Foulard, tryckt,	» 85 öre— 3,85	Siden-Bengalin	» kr. 1,75— 8,35

pr mtr. **Siden-Armûres, Monopols, Cristalliques, Moire antique, Duchesse, Princesse, Moscovite, Marcellines, siden** till **täcken** och **flaggor** m. m. **porto- och tullfritt till hemmet.** Profver och katalog omgående. — Dubbelt porto till Schweitz.

G. Hennebergs Siden-Fabrik, Zürich.
(K. & K. Hofleverantör.)

stormningsförsök mot staden, utan äfven gjort flere lyckliga utfall.

Att allas blickar hemma i England skola vara riktade mot Syd-Afrika i dessa dagar, är uppenbart; »kriget är på allas läppar, och hvar och en följer på det noggrannaste med hvad som händer på krigsskådeplatsen. Våra läsare se i dag äfven en interiör från ett engelskt hem, där familjens döttrar, under det att fadern ur tidningen uppläser de senaste nyheterna, samlats omkring plankartan öfver det brittiska Syd-Afrika, där kriget nu rasar. En mängd små flaggor beteckna de ställen, där de engelska trupperna stå — öfverbefälhafvarne hafva sina flaggor, artilleriet sina, kavalleriet sina, de olika regementena sina, äfvenså boerna — och genom dessa flaggors förflyttande, allteftersom nya underrättelser ingå, bli de hemmavarande i stånd att utmärkt följa med händelsernas gång på krigsskådeplatsen, liksom ock de regementens förflyttning, vid hvilka kära anförvanter befinna sig.

LITTERATUR

ETT »LITTERÄRT MÄRKE», som ej är obekant för vår läsekrets, åtminstone för den del af densamma, som förstår att hämta både nöje och lärdom ur de allkunniga orakelsvaren på våra »smala spalter» är »*Moster Emma*» — den förfarna rådgifvarinnan för så många tusenden i speciellt allt, som hör hemma på väfnadskonstens område. För alla dessa måste det ju blifva en välkommen nyhet, att »Moster Emma» nu till julen utsändt en »*Väfbok, med tretton mönster med illustrationer till hemväfda mattor*». »Boken är skrifven för fruar med små tillgångar; allt kan väfvas med trasor», har »moster Emma» själf förklarat för redaktionen, och särskildt ber hon oss framhålla n:r 13, ett riktigt »klangnummer» till matta med bård rundt om efter »moster Emmas eget uppväfda mönster». Vi äro öfvertygade, att en så praktisk bok skall gå åt »som smör i solsken» alla puffar förutan, så mycket mer som »moster Emma» lofvar god fortsättning, då detta endast utgör »första häftet».

TEATER OCH MUSIK

DRAMATISKA TEATERN förtjänar allt erkännande för sin åtgärd att på spellistan upptaga Shakespeares odödliga skådespel »Romeo och Julia» i ny uppsättning och instudering. Det konstnärliga resultatet var ock i det hela sådant, att man må hoppas på varaktigt lif för det nya programmet. De från Berlin införskrifna kostymerna äro mera lysande än egentligen smakfulla, Grabows nya dekorationer: Julias sängkammare och grafkoret i slutscenen af god effekt. Herr Palmes Romeo är en erkännansvärd prestation, präglad af mycken värme och lyrisk stämning — hvad man kunde önska vore kanske något mera af käckhet och kraft. Kraft är däremot hufvuddraget i fröken Jansons Julia; de upprörda, patetiska scenerna komma därför också bäst fram. En större nyansrikedom och aftoningar äfven för de vekare momenten hos den af skalden så skiftningsrikt tecknade gestalten skulle gifva ännu bättre relief och kunna måhända — vilja vi hoppas — komma, när skådespelerskan efter hand spelat sig djupare in i rollen. Af ypperlig, drastisk verkan är fröken Åhlanders amma; hr Personne som Mercutio, hr Bæckström som Pietro, hr Törnquist som Capulet förtjäna äfven särskildt nämnas. Det lifliga bifallet på premièren tolkade till fullo publikens tillfredsställelse med den lyckade reprisen.

SVENSKA TEATERN. »De tre musketörerna» med den oförliknelige d'Artagnan i spetsen göra för närvarande sin reverens på Blasieholmen. Värjor korsas och blixtra i rampljuset, kyssar och hviskningar utbytas, eder gifvas och romantikens äfventyrsstämning och kostymernas prakt framkalla ljufva minnen från den tid, då man läste Dumas' beundransvärda riddarsaga i stället för läxorna och då man i drömmen stred med d'Artagnan eller genomisades af fasa för Bastiljens »oublietter». Och d'Artagnan var ens ideal framför alla,

»som kysste och som slog ihjäl
med samma varma själ,»

för att citera Runebergs yttrande om Kulneff, också han en hjältetyp à la d'Artagnan, fastän hans vagga stod på den ryska steppen i stället för på Gascognes soldruckna jord.

Herr *Svennberg* spelar d'Artagnan, och han gör det med bravur, ehuru ett starkare betonande af gascognaren, solskens-, och fantasimänniskan, vore önskvärdt. Men han fäktar som en hel karl, och det är ett sant nöje att se honom fälla sina motståndare till marken lika ledigt som stormen knäcker träd i skogen.

För öfrigt framställas det stora äfventyrsdramats många gestalter förtjänstfullt så godt som öfver hela linien. Men det är också i det närmaste hela eliten af Svenska teaterns artistpersonal, som gått i elden.

Hrr *Lindberg, Olsson, de Wahl, G. Ranft, Johanson* och *Riego* bidrogo hvar och en till en god ensemble bland de manliga rollerna, och på spinnsidan lyser fru *Håkansson* både genom sin talang och sin fägring i Anne de Breuils parti. Fröken *Lundeqvist* är en ståtlig drottning af Frankrike och som Constance Bonacieux utvecklar fröken *Håkansson* ett fint ungdomligt behag.

Uppsättning och instudering under herr Harald Molanders konstnärliga ledning förtjäna *mention honorable.*

VASATEATERN. Denna scen, som sedan spelårets början endast lefvat på repriser, såväl under den lyriska som dramatiska afdelningens månader, kom häromdagen ändtligen med en nyhet: enaktsskådespelet »Kamraten» af *Arthur Schnitzler.*

Det lilla dramat, ganska originellt hvad motivet beträffar, men i sin ytterst knapphändiga och sordinerade form verkande mera novellett än skådespel, tolkades förtjänstfullt af hrr *Fredrikson* och *Lavén* samt fröken *Gottschalk.*

HYLIN & Cos
FABRIKSAKTIEBOLAG
KONGL. HOFLEVERANTÖR.
UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:
VIOL, HYACINTHE, HELIOTROPE, SYRÉN M. FL.
THEA-ROS-PARFYM M. FL.
prisbelönta vid 1897 års utställning med
GULDMEDALJ
Försäljes i våra butiker
8 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16.
A. T. 64 69. A. T. 24 97.
samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

Professor G. Cederschiöld
behandlar med egen massagemetod:
nerv- och kvinnosjukdomar, mag- och tarmsjukdomar, näs- och svalgkatarr m. m.
Engelbrektsgatan 5.
Träffas hvardagar 2—4. — Tel. Österm. 28 26.

Tandläkare TOM von HALL.
— 15 Stureplan 15. —
Hvard. 10—2, 5—6. Helgd. 10—12.
Allm. Telefon 58 48.

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
11 Birgerjarlsgatan 11.
Rådfrågningstid 1—2. — Allm. tel. 130 57.

Tandläkare Sjöquist
Drottn inggatan 68, Stockholm.

TANDLÄKAREN
Arthur Wijkander,
Skeppareg. 4, n. b., 2:a huset fr. Strandv.
Rådfrågningstid 11—2. Allm. tel. 157 97.

Tandläk. Elias Widfond,
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och ½5—½6 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

D:r Pontins Sjukhem
för kvinnliga patienter. (Mag- och Tarmsjukdomar.) Stora Badstugatan 6, Stockholm. Riks 53 17.
Mottagningstid kl. 12—1. (G. 92917)

Pärmar
till IDUN 1899 finnas nu att tillgå. Pris 2 kronor.
Iduns Expedition.

Schweizer-Siden
är det bästa!
Begär profver på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört från 55 öre till 15 kr. pr meter.
Specialitet: **Nyaste sidentyger för sällskaps-, bal- och promenadtoaletter** samt till blusar och foder.
De utvalda sidentygerna sändas till Sverige endast **direkt till privatpersoner tull- och fraktfritt** till hemmet.
Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).
Sidentygs-Export. (C)

För modersögat
måste det vara kärt att genom denna annons förnimma, att det för hvarje moder med uppväxande barn omkring sig finnes en sådan oumbärlig hjälpreda som ***Barngarderoben,*** *illustreradt månadsblad för barnkläders förfärdigande och barnens sysselsättande* — den enda tidning i sitt slag i Skandinavien. Hvarje nummer innehåller inemot ett hundratal illustrationer och åtföljes af en stor dubbelsidig mönsterbilaga, efter hvilken mödrarna själfva kunna tillskära sina små utstyrsel från topp till tå. Dessutom en särskild afdelning med handarbeten och roande sysselsättningar för barn. Barngarderoben utgifves från Stockholm af Iduns utgifvare, Frithiof Hellberg, och kostar för helt år *endast 3 kr.* Försumma ej att till nyåret pröfva denna sannskyldiga skatt
För modershjärtat

I likhet med föregående år utförsäljas
Hvita broderade Remsor
(å madapolam extra prima kvalitéer)
med extra rabatt å hvarje stycke.
I. F. HOLTZ'
H. M. Drottningens Hofleverantör.
5 Brunkebergstorg 5 35 Stora Nygatan 35
och **8 Sturegatan 8**, Stockholm.
OBS,! Order från landsorten exp. omg. Profver sändas på begäran.

KNEIPP BADEN BORG, NORRKÖPING.
Vinterkurerna (10 okt.-15 maj) mycket verksamma

Blommor fr. Rivieran
erhållas i en liten trä-ask fullst. frankerad mot insändande af kr. 1:20 i svenska frimärken till Ankefru Lindholm, Corso Mentana 29, Genua.

För familjer att beakta!
Verkligt god Champagne, särdeles passande vid bjudningar och af en stor kundkrets erkänd fullt jämförlig med bästa märken, säljes af undertecknad till pris af 2 kronor 50 öre pr 1/1-but. i lådor om 6 och 12 st. **Otto Widegren,** 19 Jakobsbergsgatan, Stockholm. Telefon Allm. 839.
OBS.! Ej s. k. svensk bärvins-champagne.

Prenumerera på Idun!

Iduns julnummer 1899
önskas köpa. Anbud torde insändas till **Gustaf Carlsons bokhandel,** Stora Nygatan 32, Stockholm.

Finare linnesömnad mottages.
Modeller till brudutstyrslar finnas. Damer som önska grundlig undervisning i tillskärning och sömnad kun a anmäla sig Stureparken 3, n. b. Tel. Ö. 17 14.
(69) M. OHLSSON.

Privatundervisning.
En ung lärarinna, som i Stockholm genomgått en seminariekurs, önskar därstädes lämna undervisning åt barn i svenska ämnen och språk. Underrättelser fås å Fredrika-Bremer-förbundets byrå, Drottningg. 54.

»MOSTER EMMAS VÄFBOK», 13 lätta mönster med illustr. till hemväfda trasel. nöthärsmattor. Mot 1,35 å post. fr. utg., adress Kuddby. Återförsäljare hög rabatt. (51)

EN UNG FLICKA, som för studier önskar resa till Rom, söker ressällskap med familj eller äldre fruntimmer. Svar till »Ressäl skap», Iduns exp. (56)

Därefter följde *Scribes* och *Legouvés* roliga komedi »När damerna föra krig», välbekant från Dramatiska teatern, och hvari hr *Fredrikson* nu som då i baron de Montrichards roll lyste genom förträfflig repliksägning och behärskadt, verkningsfullt spel.

Som grefvinnan d'Autreval var fröken *Gottschalk* ypperligt i stil med rollen och hennes apparition var strålande, kanske alltför bländande bredvid hennes unga nièce, hvilken fröken *Borgström* gaf lustigt och småsnäpet. Herr *Eliason* var smittande rolig som Gustave de Grignon, ehuru han hade väl mycket af den franska fin-de-siècle-farsens krampryckningar i ben och armar. Herr *Barcklind* gjorde hvad han förmådde i sin dubbelroll af betjänt och ädling, men har ännu mycket oarbetadt, innan han kan göra sin teknik till ett lydigt verktyg åt sin konst.

KONSERTFLODEN börjar åter göra sig märkbar. Den 11 dennes gaf *Aulinska kvartetten* sin tredje kammarmusiksoaré inför en talrik och ytterst tacksam publik samt med ett genomgående Beethovensprogram, upptagande alster från olika skeden af den store mästarens tonsättarebana. Soarén inleddes med den i flere hänseenden underbara stråkkvartetten i ciss-moll, op. 131, detta både svårspelta och ej så litet svårtydda kammarmusikverk, som kräfver ett absolut fulländadt utförande för att komma till full rätt och bli fullt begripligt. Om det nu ej i allo lyckades exekutörerna att med osviklig klarhet tolka det människoöde, den olycklige mästaren här så gripande i toner skildrat, så förtjäna de dock det största erkännande för den kärlek, omvårdnad och skicklighet, som karaktäriserade deras framförande af det märkliga verket. De båda öfriga numren, pianotrio i g-dur, op. 1, med hr Stenhammar i pianostämman samt stråkkvartett i e-moll, op. 59, erhöllo ett alltigenom förträffligt utförande, särskildt den förstnämnda, och framkallade publikens lifliga bifall. Soarén kan säkerligen räknas som en af säsongens intressantaste och som en ny seger för hr Aulin och hans kamrater.

— Ännu en seger af ganska stor betydelse har hr *Tor Aulin* att inregistrera från de senaste dagarna. Vi syfta på Svenska musikerföreningens första populära orkestermatiné, som gafs i söndags i Musikaliska akademiens stora sal. Hr A., som för dylika musiktillställningar samlat en ganska betydande orkester, i hvilken flere kända förmågor — bl. a. prof. Book — tagit plats, hade här tillfälle att visa särdeles goda egenskaper som dirigent. Programmet, som upptog tonsättningar från de fyra nordiska landen, de flesta förut ej här utförda, erhöll ett alltigenom ypperligt utförande såväl från orkesterns sida som från solisternas. Dessa senare voro fru *Dagmar Möller* och hr *John Forsell*, båda förträffligt disponerade, samt hr *Magnus Ahlberg*, en ung violinist, som visade sig vara i besittning af en ganska högt uppdrifven färdighet på sitt instrument. Belåtenheten hos den ej allt för talrika publiken, bland hvilken märktes prins Eugen, var hörbarligen mycket stor, applåderna mycket lifliga och framropningarna, särskildt af hr Aulin, många. Säkerligen skall det nya företaget småningom röna välförtjänt framgång.

"Sekelminne."

MINIATYRUPPLAGA af svenska almanackan,

emalj och silfver, 6 kr., förgyld 7 kr. Ett solidt och värdefullt minne från det nya seklets början hos Hofjuvelerare K. ANDERSON, 1 Jakobstorg, Sthlm.

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B.

Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm

rekommenderar sina tillverkningar af:

Lager-Öl, Lagerdricka

Pilsner-Öl, Iskällare-Dricka

samt såsom specialitet:

Pilsner-Dricka

Allm. telef. 36 56. Rikstel 18.

Prisbelönt i Lübeck 1895. Malmö 1896, Stockh. 1897.

Prisbelönt i Lübeck 1895. Malmö 1896, Stockh. 1897.

GEFLE MANUFAKTUR-AKT.-BOLAGS

Oblekta, Blekta och Färgade

VÄFNADER

Skyddsstämpel

försäljas i parti från kommissionslagret i STOCKHOLM hos ADOLF BODELL.

Lacave y Ca

rekommendera sina

Spanska Viner

Kommissionslager af

Champagne, Bordeaux Bourgogne & Rhenska

Lars Monténs Neutrala Kärntvål till ylletvätt och Oleintvål till linnetvätt användes lämpligast sålunda:

»½ kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omrörning 20 à 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 à 38 grader.»

Finnas hos de flesta specerihandlare samt i mina butiker.

N:r 19 Stora Nygatan. — N:r 29 S:t Paulsgatan.

Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. Guldmedalj i Stockholm 1897

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.

Stenkol, Cokes,

1:a maskinkrossad Anthracit,

bästa bränsle för illuminationskaminer och värmenecessärer.

Carré-Briketter

för kokspislar, kakelugnar, strykugnar m. m.

Allm. tel. 22 88. Kontor: *22 Skeppsbron 22.* Rikstelefon 427.
Allm. tel. 60 19. Försäljning: *5 Strandvägen 5.* Rikstelefon 22 20.
Allm. tel. 61 98. Filial: *1 Parmmätaregatan 1.* Rikstelefon 20 12.

Bluslif,
Underkjolar,
Filthattar,
Boor, Barber,
Halsgarnityr,
Skärp, Spännen.
Kragar, Manchetter,
Solfjädrar m. m. hos

K. FORSBERG & C:o,

Nya Operahuset.

Lönande!

En person (manlig eller kvinnlig), som därtill besitter kompetens, kan få öfvertaga ledningen af Modeafdelningen uti en större engros-affär i Stockholm. För att såväl intresset som ansvaret må blifva större, erfordras att ett kapital insättes uti affären, antingen i form af förlagskapital eller eventuelt kompaniskap. Svar, upptagande fullständiga upplysningar om föregående verksamhet, disponibelt kapital och adress, torde sändas till »Lönande framtid», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm; dylika behandlas med vederbörlig sekretess. (G. 94510)

Allm. 8 68. 47 36.

Olaus Olssons Kolimport-A.-B.

Riks- 1 79.

Stockholm.

1:ma ANTHRACIT.

Hushållskol. Cokes. Marie-Briketter

Högstedt & C:o

31 Regeringsgatan 32
— Stockholm —

Specialitet:

Bordeaux- & Bourgogne-viner

Billiga priser.

MÖNSTER för ALL SLAGS HEMSLÖJD

Profnr gratis och franco

Svenska Mönstertidningen för kvinnlig hemslöjd.

Pren.-pris: ¼ år kr. 5, ¾ år 3.75, ½ år 2.50, ¼ år 1.25.

Rikstel. 4752, Allm. tel. Vasa 1077 eller 10658 Allm.

erhålles bäst genom att å närmaste postanstalt eller bokhandel prenumerera på den enda utgifna, som konstnärlig erkända af Anna Janson, Sthlm, redigerade, öfver Sverige o. delvis Norge, Finland o. Danmark spridda af alla mönstertidningar mest omtyckta

som innehåller bl. a. Mönster i rikt urval för glödritn., träskärn, glasmåln. och glasetsn., broderier, läderplastik, monogram, väfmönster m. m. Dessutom medföljer äfven en modebilaga. Alla mönster i användbar storlek.

OBS. Till nya helårsprenumeranter lämnas föregående årg. om kr. 2,50 om prenumerationskvitto insändes till

Exp. af Sv. Mönstertidningen, Stockholm.

Prenumerera genast.

1900-talets

IDUNS MODETIDNING

Billigast, bäst, elegantast, modernast

af alla Skandinaviens modetidningar är och förblir Iduns Modetidning, som under år 1900 utkommer i **tvänne upplagor,** båda med två stora 8-sidiga nummer i månaden och hvartdera innehållande **70—80 charmanta illustrationer** samt åtföljdt af **en stor dubbelsidig mönsterbilaga** af ovanligt rikhaltigt innehåll. Den dyrare upplagan, kallad **planschupplagan,** har därjämte med sitt första nummer i hvarje månad **en fin-fin kolorerad modeplansch** med moderna hårfrisyrer på baksidan samt med sitt andra nummer i hvarje månad **en uteslutande för denna planschupplaga framställd handarbetstidning** med vackra och moderna **svenska mönster för handarbeten,** läderplastik, glödritning m. m. Prenumerationspriset för helår å planschupplagan är som hittills **endast 5 kronor,** å den andra upplagan (utan planscher och handarbetstidning) **endast 3 kronor.**

Prima torr Björk-, Al- o. Barrved samt Anthracit, Kol o. Kokes

hos

J. O. OLAUSSON,

ROSLAGSGATAN,

midt för Tegnérgatan.

Allm. Tel. 62 79.

Via postlinien SASSNITZ—TRELLEBORG

förmedlar den snabbaste förbindelsen till kontinenten medelst de stora, elegant och bekvämt inredda *hjulingarna Svea* och *Germania* samt propellerångarne *Rex* och *Imperator*. OBS.! Endast *en* tillbehandling! Vidare genom von Essen & Frick, Malmö, Kontinentkontoret, Trelleborg, och *Stockholms Resebureau*, Stockholm, genom hvilken senare biljetter till resor öfver hela världen tillhandahållas. Svenska rundresebiljetter utlämnas genast utan tillägg af provision.

Mången frågar: Hvad är det nya Breflåset?

Jo! Breflåset är, helt enkelt, en extra försegling som kan fästas till hvarje bref, och omöjliggörer brefinnehållets lönliga uttagande. 10 st. breflås för 50 öre. Hos bok- och pappershandlare, eller portofritt, om beloppet i frim. insändes till E. Cohns tryckeri, 34 Kungsgatan.

3,000 st. breflås sålda under dec. f. å.

Fru ELISABETH GADDS

Hushålls-Skola,

Broby-Kristianstad,

erbjuder unga, bildade flickor bästa möjliga omvårdnad och vägledning till nyttigt användande af sin tid. Prospekt pr omgående.

Husmodersskolan,

hvars uppgift är att åt unga kvinnor ur de bildade klasserna lämna teoretisk och praktisk undervisning i matlagning och öfriga detaljer vid hemmets skötsel, började åter sin kurs den 15 jan.

Läroämnen äro: Hälsolära, födoämneslära, praktisk matlagning, hushållets ekonomi. Lokal: **Drottninggatan 67, 1 tr.**

Fru **Carlina Lilljekvist,** föreståndarinna.

Prospekt tillhandahålles äfven genom Fredrika-Bremer-Förbundet, Stockholm.

Östermalms Mek. Gymnastiska Institut

4 Sturegatan 4.

Öppet för damer kl. 11—1.

Mekanisk-gymnastisk behandling verkar särdeles fördelaktigt mot blodbrist, neurastheni, hufvudvärk, hjärtsjukdom, förstoppning m. m.

Föreståndare *D:r A. Levertin.*

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS

BRAND- och DYRKFRIA

FÖRVARINGSHVALF

(öppna alla söckendagar kl. ½10—4)

Innehållande c:a 1,650 st. skåpfack. Årlig hyra för fack, beroende af storleken, 20, 25, 35, 50 kronor. Testamenten, Gäfvobref och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar. (S. T. A. 63015)

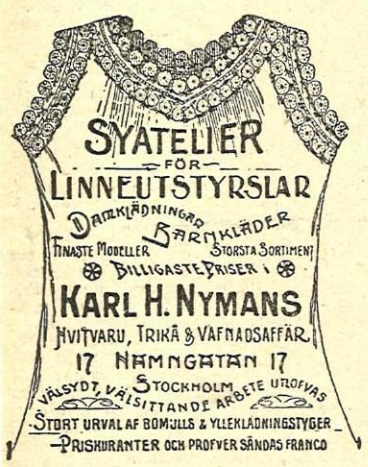

Fru Örn's Atelier

för Damtoiletten,

19 Tunnelg. Stockholm,

rekommenderas i benägen åtanke. Välkänd elegant snitt till moderata priser. Finaste rekommendationer öfver hela landet. Förfrågningar besvaras omgående. 2

Zenith.

Den som endast några gånger använt

Zenits utmärkta Gräddmargarin,

torde snart nog ha erfarit, att endast det finaste och friskaste mejerismör därmed är jämförligt.

I byte eller till väfnad emottages stickylle, klädesylle och ull. Klädningstyger, mattor, många nyheter. Barn-, säng-, res-, vagns- och hästfiltar. Tyger, särdeles lämpliga till skiddräkter och skridskodräkter. För Herrar sportsmän präktigt vadmal. 18 kg. fraktfritt.

HILDUR ANDERSONS A.-B:s Väfnadsafdelning.

Riks 163 — 9 A Oxtorgsgatan. — Allm. 76 53*

LEDIGA PLATSER

Direktris

för min Linne-Syatelier sökes, och kan förmånlig plats genast erhållas. Sökande bör vara kunnig såväl i sömnad som tillskärning och profning af finare damunderkläder. Någon kännedom uti tyska språket önskvärd. Lämplig person kan erhålla någon tids ytterligare utbildning såväl här som i utlandet. Ansökningstid kl. 10—11 f. m.

K. M. Lundberg

Hushållerska.

På en större egendom i mellersta Sverige är med anledning af sjukdomsfall hushållerskeplatsen ledig att genast eller senast 1 maj tillträdas. Därtill önskas en hederlig och i allt till ett landthushåll hörande fullt hemmastadd person, hvartill särskildt räknas skicklighet i finaste matlagning och inläggningar. Ansökningar åtföljda af betygsafskrifter och tillförlitliga rekommendationshänvisningar insändas till »P. A. E. 4681», adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm. (G. 94361)

Uti ett ungkarlshem i Norrland

önskas en glad och treflig, huslig, musikalisk, bildad, medelålders flicka, för att vara behjälplig vid de i ett enkelt hushåll förekommande göromålen, äfvensom att bidraga till nöje och trefnad i hemmet. Svar, helst med fotografi till »Huslig trefnad», insändes till Iduns expedition före den 1 februari. (16)

EN UNDERVISNINGSVAN,
särskildt i språk och musik, skicklig lärarinna önskas på nyåret. att undervisa en 15 års flicka. Svar till »C K.», Varekil. (13)

ANSPRÅKSLÖS,
barnkär lärarinna för 2 flickor, 6, 8 år, önskas nu genast i enkel familj på landet nära stad i öfre Norrland. Musikalisk bildning samt kunnighet i vanliga handarbeten önskvärd. Tillfälle till renskrifning extra finnes, om så önskas. Läkare-, präst- och öfriga betyg och rekommendationer sändas jämte fotografi och uppgift om löneanspråk under adress: »B. 1900», *Gammelstad.* (15)

EN FRANSYSK BONNE
får bra plats genom *f. d. Fru Bloms Inackorderingsbyrå,* Drottninggatan 38, 1 tr. kl. 11—3. (S. T. A. 68108)

BARNFRÖKEN.
Plats finnes ledig omkring den 15 februari för en barnkär, huslig och gladlynt bildad flicka, som är kunnig i matlagning, bak, syltning och sömnad. Vidare meddelas under adress Fru Ekelund, Tegnérlunden 10, 1 tr., mellan kl. 3—5 den 15 till 27 januari. (52)

EN ENKEL, ANSPRÅKSLÖS, barnkär, frisk flicka, kunnig i sömnad och inom hemmet förefallande göromål, kan få plats i officersfamilj i Blekinge att sköta ett 3 års barn. Betyg, fotografi och pretentioner torde sändas till »Gretchen», Iduns exp., Stockholm. (49)

GUVERNANT, som äfven kan undervisa i språk och musik, önskas till 3 barn om respektive 12, 10, 8 år. Liflig, sund och vacker trakt. Svar snarast möjligt till »Ämbetsman», Höör p. r. (54)

BILDAD, musikalisk flicka erhåller plats som sällskapsdam i tjänstemannafamilj. Svar med fotografi sändes till »Ankeman», Göteborg p. r. (53)

Barnfröken

erhåller nu genast plats att sköta 3 flickor om 3, 7 och 10 år samt deltaga i inomhus förefallande göromål. Helst kunnig i sömnad. Betyg, fotografi och uppgift om löneanspråk torde sändas till »H.», p. r. Postkontoret Victoriagatan, Göteborg. (57)

EN SVENSK FAMILJ
i London (barnlös) behöfver en duglig HUSJUNGFRU, som tillika är god kokerska. Fri resa och god aflöning. Svar till »O. W.», p. r. Helsingborg. (G. 10226)

FÖRMÅNLIG PLATS.
En ordentlig och kunnig hushållerska, omkring 30 år gammal, erhåller plats å Växiö hospital den 1 nästa februari mot en årlig lön af 300 kr. samt allt fritt. Goda betyg och referenser erfordras. (G. 10224)

MOT FRITT VIVRE kan en ung, anspråkslös, i matlagning kunnig flicka, få plats som husföreståndarinna på landet hos ungkarl, som har sin mor boende i hemmet. Fotografi samt rekom. torde snarast insändas till »Hem», Märsta p. r. (61)

EN ANSPRÅKSLÖS FLICKA af god familj, villig att mot fritt vivre deltaga i inomhus förefallande göromål, får nu genast plats i liten familj i Blekinge. Utförliga svar, helst åtföljda af fotografi, torde sändas till »Familjemedlem», Nettraby, p. r.

ETT FLERTAL utmärkt goda platser för lärarinnor samt hushållskunniga flickor finnas att skyndsamt söka å Nya inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Stockholm. Etabl. 1887. (68)

PLATS finnes genast för en frisk, duglig, gladlynt och barnkär flicka, ej under 20 år, och utan pretentioner på nöjen, som genomgått elementarläroverk, att deltaga i husliga göromål, äfven sömnad, samt att vara min 13-åriga dotter, med hvilken rum delas, behjälplig med läxläsning, handarbete m. m. Svar med referenser, fotografi och uppgift å pretentioner till

Kronolänsman E. Jobson,
(80) Varberg.

EN GUVERNANT, samt en bildad musikalisk, gladlynt flicka som värdinna får plats hos tjänsteman. Svar, fotografi, ålder sändes till »Ankeman», Boras.

EN ÄLDRE, bättre, snäll och ordentlig flicka, kunnig i matlagning och sömnad samt begåfvad med ett vänligt sätt, kan få plats nu genast ell till 24 april, på landet vid järnvägsstation, om svar snarast sändes till fru Alma Almquist, Lilla Tvärg, Borås.

EN UNG DAM, skicklig i diverse handarbeten, särskildt läderplastik eller gyllenlädersimitation, får plats några veckor på landet, dels för att utföra, dels för att lämna undervisning i ofvannämnda saker. Svar med uppgift om lönepretentioner sändas till fru E. Lundquist, Ströms Bruk, Via. (71)

EN BÄTTRE, MEDELÅLDERS FLICKA,

med någon vana att montera hattar samt expediera, erhåller strax plats i Manufaktur och Modeaffär. Svar märkt »Tour», poste restante Höör. (G. A. M. 55413)

EN STADGAD och allvarlig bättre *flicka* erhåller god plats nu genast. Sökanden bör framför allt vara barnkär och hafva godt sätt att tillse och värda små barn; vana vid sömnad och handarbete fordras. Svar sändes under adr. »C—n», Eskilstuna, poste restante. (G. 93849)

HUSHÅLLS- eller Föreståndarinneplats! En snäll och anspråkslös flicka af landtbrukarefamilj, eller medelålders änka, erhåller plats att förestå landthushåll hos ungherre på landet. Sökande bör vara kunnig i väfning, tillika allt hvad i ett väl ordnadt landthushåll förekommer. Svar till »Föreståndarinneplats» med fotografi till Länstidningens Expedition, *Nyköping.* (G. 10067)

SOM SÄLLSKAP
och hjälp för sjuklig person på landet, där förströelser ej erbjudas, önskas yngre, bildadt fruntimmer ej under 25 år. Bör äga jämnt lynne och behagligt väsen samt kunna spela väl piano, då fordringarna däråro mycket stora. Afskrift af betyg jämte fotografi sändas till »X.». *Årila* poste restante. (35)

EN vikarierande lärarinna, skicklig och benägen att undervisa i franska och engelska språken samt modersmålet, i Sköfde elementarläroverks för flickor högre klasser under stundande vårtermin, önskas. Lön å 900 kronor för läsår.

Sköfde den 11 januari 1900.

(G. 94617) STYRELSEN.

PLATSSÖKANDE

EN UNG anspråkslös flicka, önskar plats i bättre familj att gå frun tillhanda ell. som sällskap, nu ell. till våren. Kunnig i finare handarbeten. Svar emotses tacksamt till Signe Lundén, adr. Bollnäs.

SJUKGYMNAST. Kvinnlig ex. sjukgymnast önskar efter 15 april plats vid badort, i enskild familj eller som sällskap medfölja utomlands. Innehar för närvarande plats i England. Svar till »Gymnast. O», Tidningskontoret, Östra Larmg. 1, Göteborg.

ETT MEDELÅLDERS, bildadt och berest fruntimmer (äfven hemmastadt i sjukvård) önskar plats som lektris och handsekreterare. Förseglad svar märkt »O. W.» inlämnas å Iduns exp. (30)

UNG, ANSPRÅKSLÖS FLICKA från landet önskar till våren ell. förr plats i fam. att deltaga i husliga göromål, hvari hon är van; är dessutom kunnig i väfnad och finare handarbete. Rek. och bet. finnas. Lönepret. små. Svar till »Anna», adress Grängen. p. r. (78)

UNG, MUSIKALISK FLICKA, kunnig i läderplastik, glödritning och handarbeten önskar komma i bättre familj för att, om så önskas undervisa i ofvannämnda och dessutom vara som sällskap och hjälp. Svar emotses under adress »Arbetsam», Gullspång, p. r. (79)

EN 19-ÅRIG bättre flicka, som genomgått hushållsskola, äfven kunnig i finare handarbeten, önskar komma i familj som hjälp åt husmodern. Helst i stad. Svar till »Hushållskunnig», Iduns exp., f. v. b. (74)

FINT BILDAD, litterärt anlagd ung flicka, glad och sällskaplig, söker plats i bildad familj på landet som sällskap och hjälp åt frun, biträde vid skrif- och biblioteksgöromål, korrespondens eller dylikt. Skicklig i finare handarbeten. Svar till »Familjemedlem L.», poste restante, Stockholm (70)

UNG UTEX SMÅSKOLLÄRARINNA, önskar plats i vänligt hem att underv. mindre barn. Kan äfven underv. nyb. i tyska och musik. Svar till »I. S. Banvägen 35, Örebro». (76)

EN UNG FLICKA, musikalisk, intelligent, som genomgått högre elementarskola för flickor, önskar blifva anställd som sällskap för att gå frun tillhanda, samt, där mindre barn finnas, med dem läsa hemläxor. Hr Kamrer P. Joh. Rosenberg, Landskrona, har godhetsfullt lofvat meddela närmare. (73)

EN BILDAD 19 årig flicka söker plats till sommaren, som hjälp och sällskap i bättre familj. Är kunnig i enklare matlagning, finare handarbete och musik. Någon lön önskas. Svar torde insändas till »Lilla hjälpredan», Kalmar p. r. (72)

LÄRARINNA.

En 17 års flicka, som genomgått Rudebecks skola i Göteborg, samt sedan vistats ett halft år i England, önskar plats såsom lärarinna för yngre barn. Närmare meddelar Disponent Karl Friman, adr. Wara.

PLATS som kammarjungfru i fin familj eller hos ensam dam önskas af nittonårig flicka, som i 3 månader gått elev i damfrisering. Svar inlämnas å Iduns exp. märkt »Kammarjungfru». (65)

PLATS, helst vid skola, önskas af språkkunnig lärarinna, som i flere år innehaft dylik plats med undervisningsskyldighet företrädesvis i franska. Sökanden har idkat studier utomlands. Svar till »Paris», Iduns exp. (58)

EN 21-ÅRIG, BILDAD, BARNKÄR FLICKA,
med lust för arbete, van att i hemmet deltaga i husliga sysslor, önskar plats att hjälpa husmoder antingen i prästgård eller annat bättre hem på landet. Lön önskas. Svar märkt »Familjemedlem», önskas snarast möjligt till Gumælii Annonsbyrå, Malmö. (G. A. M. 55596)

UNG, undervisningsvan guvernant önskar plats att läsa med mindre barn. Kunnig i ljudmetoden, språk och musik. Goda rek. Små pret. Svar till »L. C.», Iduns exp. (48)

KVINNLIG SJUKGYMNAST
med goda rekom. önskar plats i familj på landet. Svar »Massage 1900», Iduns exp. (50)

PLATS
som *värdinna* eller *hjälp* och *sällskap* i *äldre familj* sökes af därtill *bättre,* kompetent fruntimmer. Goda rekommendationer och referenser finnas. Svar till »F.», Norra Strömgatan 15, Norrköping. (1040)

EN UNG FLICKA önskar som medlen af familjen gå frun tillhanda mot vivre. Helst strax utom eller i Stockholm. Svar till »E. C.», Iduns exp. (66)

BILDAD FLICKA, 20 år, från godt hem önskar plats som lärarinna för mindre barn, eller som *sällskap* och hjälp. Undervisningsvan, kunnig i handarbeten. God hälsa, gladt lynne, goda rek. Svar till »P.», Kinna. (14)

MOT FRITT VIVRE, eller att betala något, önskar en ung flicka plats i bild. familj, för att lära allt hvad till ett hushåll hörer. Är villig delt. i alla förek. göromål. Svar till »Anna», Eksjö p. r. (18)

EN BÄTTRE FLICKA önskar snarast plats, van vid hushållsg., handarb. m. m. samt villig biträda med skrifgöromål. Svar till »W.», Taxinge Näsby. (31)

PLATS önskas som husföreståndarinna, kontorsbiträde eller sällskap och hjälp åt äldre fruntimmer eller i finare familj. Är kunnig i matl., bak, bokhålleri, språk, musik och finare handarbeten. Ålder 33 år. Svar fortast. möjl. till »Pålitlig», Refvesjö & Svenljunga.

FLITIG FLICKA med god bildning önskar plats, där hon kan vara till nytta. Kan matl., bak, sömn., handarbeten m. m. Svar »Gladlynt», Iduns exp. f. v. b.

FIL. KAND.,
med rekommendationer af rektorn vid Ystads läroverk, söker plats som informator. Svar till »X. Y.», p. r. Ystad. (S.T.A. 68429)

UNG SKÅNSKA med lust och fallenhet för husliga sysslor önskar plats i god familj för att biträda med hushållsgöromål. Gladlynt, något musikalisk. Villkor: fritt vivre och anseende som familjemedlem. Goda rek. Svar till »17 år». Iduns exp. f. v. b. (59)

HUSMÖDRAR!

En ung flicka önskar mot fritt vivre komma i god och vänlig familj, helst på landet, för att få deltaga i hushållet och anses som familjemedlem. Svar märkt »1900», Gefle p. r. (67)

SOM HUSMOR
på fattiginrättning, lasarett eller hospital sökes plats af praktiskt dugligt fruntimmer, som i flera år innehaft sadan plats. Utmärkta rekommend. Svar till »Husmor», adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm. (G. 173)

PÅLITLIG, bildad flicka söker plats, kunnig i matl., bak, syltn., sömn., godt lynne, ordentlig, plikttr. Svar »Villig, anspråkslös», adr. S. Gumælii Annonsbyrå.

LÄRARINNA, undervisningsvan i alla ämnen, språk, musik, handarb., enkel, barnkär, söker plats. Svar »Glad, plikttrogen», adr. S. Gumælii Annonsbyrå.

INACKORDERING I PRÄSTGÅRD
inom norra Tjust kan nu genast erhållas af tvänne flickor. Tillfälle gifves att deltaga i årets nattvardsläsn., hvarjämte undervisn. meddelas i vanliga skolämnen, sång och pianospeln. Svar till »Prästgård», Sv. Telegramb. Annonsafd., Sthlm. (S.T.A 68142)

2 SMÅ FLICKOR, ej under 2 år, af bättre föräldrar, men i saknad af föräldravård, erhålla god inackordering på landet. Moderlig omsorg utlofvas. Svar märkt »A. K.», Katrineholm p. r. (33)

INACKORDERING PÅ LANDET.
eller ock i mindre stad önskas för en klen 11-årig flicka i en god familj med icke för många barn. Önskligt vore om i familjen finnes en jämnårig flicka, med hvilken hon i mån af krafter kunde deltaga i undervisningen. Svar härå för närmare uppgörelse torde märkt »E. A. W-», p. r. adresseras till Victoriagatans filialpostkontor, Göteborg. (40)

FÖR EN FLICKA,
21 år gammal, som är i behof af luftombyte, önskas inackordering i godt hem på landet. Bostaden bör helst vara högt belägen och omgifven af skog. Svar med uppgift om pris, läge och öfriga förhållanden samt referenser torde sändas till »Bättre familj», adress Svenska Telegrambyråns Annonsafdeln., Göteborg. (S.T.A.09236)

EN UNG FLICKA önskar under några månader blifva inackorderad i en bildad familj på landet, uti frisk och naturskön trakt, där hon kan påräkna sällskap af jämnårig, samt få tillfälle att sysselsätta sig med väfning och andra husliga göromål. Svar märkt »Helst i mellersta Sverige» torde insändas till S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm. (G. 132)

EN FRISK, medelålders, oberoende änkefru önskar inackordera sig på landet, Norra Inack.-byrån, Mäster-Samuelsg. 62, Stockholm. (63)

INACKORDERING.
I bildad familj kunna ett par unga damer, ynglingar eller skolbarn få god inackordering för billigt pris. Fru J. Rauert 2:dra Långgatan 25, Göteborg.

PENSION IN DEUTSCHLAND
Frl Reh, **Darmstadt,** nimmt junge Mädchen auf, die sie selbst hier in Schweden abholt. Ausbildung in Sprachen, Musik u. Malen. Preis 1000 M. jährl., 90 M. monatl. — Näh. durch Prosp.: Frl Almquist, v. Feilitzen, **Jönköping.** (77)

EN UNG, BÄTTRE FLICKA, söker härmed inackordering i någon bättre familj på landet, där ungdom och umgänge finnes, helst i närheten af stad. Svar till »N. N.», p. r. Sköfde. (83)

Kongl. Hofleverantör
Winborgs
Ättika Senap
Jästpulver.

KÖKSALMANACK

Redigerad af MATHIOLA.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 21—27 JAN.

Söndag: Buljong med pastejer; (falsk) sköldpaddragu; stekt orre med salader; apelsinpudding.

Måndag: Kokt, rökt skinka med maccaroniomelett och stufvade jordärtskockor; lingonpäron med grädde.

Tisdag: Dillkött på får; risvälling.

Onsdag: Hotchpotchsoppa; filet Rossini.

Torsdag: Ärter med fläsk; stekt grynkorf med skirt smör eller lingon.

Fredag: Ärtpuré; späckad kalfbringa.

Lördag: Kokt kabiljo med äggsås; hafversoppa med kokta päron.

RECEPT:

Falsk sköldpaddragu: Ett halft, väl afputsadt kalfhufvud kokas jämte tungan och kalfhjärtat, morötter, persiljerötter, peppar, 2 lagerblad, ett par lökar och litet salt. Kalfhjärnan kokas för sig. När allt är kokadt, upptages det, och spadet inkokas kort, så att det blir kraftigt. Allt köttet skäres i nätta bitar; nästan allt kan medtagas; ej ens örat får förkastas, ty just däraf får man det rätta sköldpaddsartiga i stufningen. Äfven hjärnan skäres i stycken. Ett godt stycke smör brynes med två matskedar mjöl, så att det blir vackert brunt, och spädes med det uppsilade spadet till lagom sås, som gifves smak med den minsta lilla pris spansk peppar, 1—2 glas madeira och 1 litet glas konjak. För att såsen skall få sin rätta tjocklek, rör man litet maizena däri. Är såsen färdig och afsmakad, ilägges det skurna köttet och får ett duktigt uppkok. Garneras med klyftor af hårdkokta ägg och smördegssnibbar.

Apelsinpudding: 8 äggulor vispas med 213 gr. socker, det rifna skalet och saften af 3 apelsiner. En tredjedels liter vatten påsättes, och då det kokar, invispas ägg i smeten, och får blifva kokhett, men så fort bläddror börja visa sig, aflyftes kastrullen. Vispas raskt under hela tiden och till mesta hettan afgått, då krämen uppslås att kallna. En och en tredjedels liter grädde vispas till skum och nedröres i krämen tillika med apelsinklyftor. 12 blad gelatin upplöses i litet vatten och nedröres i blandningen, som sedan uppslås i form eller skål att stelna.

Filét Rossini: En oxfilet, som hängt några dagar, så att den är mör, skäres i skifvor, som vändas i ägg och rifvebröd och stekas väl i brynt smör. Af en half gödkalfslefver skäras likaledes skifvor, som panelas och stekas på samma sätt. Uppläggas omväxlande med hvarandra på djupt fat och öfverhällas med såsen, som spädes med buljong, afredes med grädde och litet potatismjöl, samt gifves smak med ett glas madeira.

Späckad kalfbringa: Den väl afputsade och knäckta bringan nedlägges i kokande vatten och får sjuda upp, så att den blir fast. Då den kallnat, späckas den med fina fläskstrimlor och brynes väl i smör. Spädes sedan med buljong och får stå att småkoka med tillagda champignoner och sönderskurna persiljerötter. Såsen göres simmig med rifvebröd, gifves smak med citronsaft och hälles öfver köttet. (På samma sätt anrättas kalfbog.)

Hafversoppa med kokta päron: Torra päron kokas i kort spad, och när hafversoppan är färdig (bör vara temligen tjock) iläggas päronen med sitt spad och soppan får ett uppkok.

Gahnelit
för munnens, svalgets och hudens m m vård
tillverkas under kontroll af Professor CARL SUNDBERG.
Öfverfettad
Gahnelit-tvål.
Ny, pillerad tvål,
gör huden fin och mjuk

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

Maria. Er fråga är besvarad i n:r 2 — jämför i öfrigt svaret till Esther 2) i n:r 19 förra årgången.

En tacksam prenumerant. Denna kroniska katarr torde sannolikt ej kunna botas annat än genom behandling hos läkare, helst specialist (»öronläkare»). Ni kan emellertid försöka att eljes hvarje kväll medels s. k. näsdusch (kan köpas på apotek) spola näsan med en blandning af dubbel-Emservatten och varmt vanligt vatten (lika delar).

Pansy. Ni bör året om använda korta tvättningar hvarje kväll med så hett vatten Ni kan tåla (c:a 50 grader) och öfverfet ichtyoltvål. Elektrisk behandling, om Ni kan erhålla dylik, är att rekommendera. Har Ni tillfälle att rådfråga specialist, så bör Ni emellertid ej försumma det, ty denna åkomma är ytterst svårbotlig, och ofta nog obotlig.

Margot. I vissa fall hjälper hypnotisk behandling. Eljes är föga förbättring att vänta annat än genom behandling vid särskild anstalt.

Albert. Om Ni är fullkomligt frisk, och intet i ert lefnadssätt kan vara orsaken, så finnes naturligtvis intet att göra för detta.

Myosotis. Sannolikt är detta ett öfvergående ondt, men då man naturligtvis ej utan vidare kan veta, om något är skadadt, vore väl dock skäl, om det onda ännu fortfar oförminskadt, att låta läkare (helst kirurg) undersöka.

D:r —d.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 14. Skulle någon vilja lämna mig orden till en dikt, som börjar så här: Du längtar, min vän, efter sol och vår. Så känn, hur luften blir smekande ljum! m. m.

20.

N:r 15. Kan någon upplysa mig om, huruvida »Die Lieder des Mirza Schaffy» äro öfversatta till svenska eller ej? I så fall af hvem?

20.

N:r 16. Skulle någon vilja uppge några adresser på goda inackorderingsställen i norra Tyskland (exempelvis Hannover), hvarest man kunde få njuta af vacker natur och erhålla god undervisning i tyska språkets talande och skrifvande? Prisen?

Oui.

N:r 17. Skulle någon vilja ge mig råd i fråga om lämpliga färger till möbeltyg i dukagång för hvardagsmöbler på landet. De böra stå emot damm.

Cissily.

N:r 18. Hvilken författarinna döljer sig under signaturen »Stella»?

Tre-årig prenumerant.

N:r 19. När öppnas det första lungsotssanatoriet i Sverige? Hvar är det beläget, och hvad heter det?

Bröstsjuk.

N:r 20. Hur bör en ung flicka handla, som på grund såväl af ett framtida giftermål som sina åsikter om sin kallelse, måste bryta med sin familj och sina nuvarande vänner? Bör hon icke följa sin egen vilja och det hon anser rätt, eller skall hon fortfara att lefva ett skenlif och endast i djupaste hemlighet ägna sig åt, hvad hon anser vara sitt mål i världen, och helt och hållet afstå från att gifta sig med den hon vill ha, och i stället, enligt familjens önskan, göra ett s. k. »lysande parti»?

En som sett Stockholms skuggsidor.

BARNÄNGENS
antiseptiska
Vademecum.
Nutidens yppersta toalettmedel.
Oskadligt. Välsmakande. Äger största antiseptiska värde. Är mångsidigast gagneligt. Blir i längden billigast.

N:r 21. Hvar och hur kan man få grundligt lära bokbinderi? Hvad kan man ungefär beräkna att förtjäna på detta yrke?

M. de T.

N:r 22. Gif mig anvisning på några vackra stycken för violin-solo, beder

Thurenia.

N:r 23. Hvad skall man göra åt galoscher, hvilka genom nötning blifvit hala?

Faster Maria.

N:r 24. Hvar kan man i Stockholm inlämna gamla nysilfverartiklar för att få dem omförsilfrade?

Agne.

N:r 25. Huru hindra skridskor från att rosta?

Skön Augusta.

N:r 26. Hur lyda orden till »Taylors Sang» ur Björnsons »Maria Stuart»?

Ray.

N:r 27. Hur bakas en sorts småbröd, som kallas studentmössor?

Gusten.

N:r 28. Hvilka förkunskaper fordras för att komma in vid Gymnastiska centralinstitutet? Hur lång är kursen? Kan man i utlandet bli tandläkare utan studentexamen? Hvar?

Equis.

N:r 29. Huru få kylda och spruckna händer hvita och mjuka?

Skön Augusta.

N:r 30. För några år sedan stod i Idun ett recept mot kräftan. Det var en gammal huskur, genom hvilken en skollärares hustru i Eslöf fullkomligt befriats från ofvannämnda sjukdom. Skulle någon kunna skaffa mig detta recept? Jag lider nämligen af kräfta, som ej kan borttagas af läkare.

T. N—n.

N:r 31. Hvar finnas trådknappsmaskiner att köpa, och hvad kosta de?

Gusten.

N:r 32. Hur skall man få bort en kylknöl på handen? Den har visat sig först i år.

Skön Augusta.

N:r 33. Hur bakas kokosnötkransar?

L—n.

N:r 34. Skulle någon vilja säga mig, hvad fröken Nina von Engeströms väfbok kostar? Är den praktisk?

Fru Gusten.

N:r 35. Finnes det i Stockholm något institutet (ej centralinstitutet), där man får lära sig sjukgymnastik och massage? Hvilka äro villkoren för att vinna inträde, och hvad är priset?

Två Helsingestintor.

N:r 36. Hvad skall man sätta i kanten på hemväfda gardiner i munkabälte?

Lisa B.

N:r 37. Hvar får man sälja begagnade svenska frimärken, och till hvad pris?

Ray.

N:r 38. Hvad skall man göra med en korkmatta, som ej vill ligga slätt på golfvet?

Lisa B.

N:r 39. Skulle någon vilja gifva mig ett godt råd. Jag är ett medelålders fruntimmer, som genom dödsfall förlorat hem och allt. Har nu tänkt försöka öppna ett litet, fint kafé. Kan man utan föregående praktik våga detta? Huru stort kapital anses behöfligt därtill? Hvilken stad i mellersta Sverige skulle vara bra; har mycket tänkt på Örebro, men känner ej till, hurudant där är.

Mångårig prenumerant.

N:r 40. Hvar köper man monogram och bokstäfver till lakan och duktyger?

Agne.

Cloettas
Bröstkaramell,
tillverkade enligt läkarerecept, äro absolut de mest välgörande för hosta och heshet. — OBS.! Hvarje karamell är stämplad »Cloetta». — Erhållas hos alla specerihandlande.

N:r 41. Jag ämnar sy en duk af röd filt till ett salongsbord. Huru skall jag sy den för att få den riktigt vacker utan allt för mycket arbete?

Liten.

N:r 42. Finns någon bok, ur hvilken man själf kan lära sig sällskapsregler?

Stackars tafatt.

N:r 43. Hvilken människa kan anses verkligt bildad? Hurudan skall hon vara?

En som önskar blifva »bildad».

N:r 44. Lönar det sig att utbilda sig till skicklig slöjdlärarinna och söka plats i Amerika?

Sangvinisk-melankolisk.

N:r 45. Finns något sätt att muntra upp ett tungt sinne?

Med sig själf missnöjd.

N:r 46. Hvilka stipendier kunna sökas af unga flickor?

Framåtsträfvande.

SVAR

*ENHVAR af Iduns läsarinnor uppmanas litligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves alltid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinnor, som under årets lopp tillfyllestgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela **tre pris**, hvartdera bestående af 25 kronor. Fördenskull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.*

N:r 1476. Under detta nummer inflöt i förra veckans Idun genom förbiseende ett svar angående Karlskrona af signaturen »H«. — ett svar hvars skarpa och orättvisa inne håll vi ingalunda gilla, utan härmed beklaga.

RED.

N:r 1335. Kan ej underlåta anhålla om några centimeters spaltrum för ett litet »genmäle» till »en som begagnar örhängen». Själfva underskriften förklarar ju till en del den varma sympatien för dingelidanget i öronen, men om där stått: »en som bar guldsmedsaffär», skulle den förklarats ännu bättre. — Huruvida örhängen äro moderna eller ej, har jag aldrig uttalat mig om, men jag tror, att de flesta äro ense med mig om, att mycket, som är modernt, kan vara »fult, dumt och opraktiskt». Vi behöfva endast tänka på krinolinen och turnyren; tänk så vackra, förståndiga och praktiska dessa tingestar voro! Då jag ser eller hör talas om slika modegalenskaper, kommer tanken osökt till Darwins lära om arternas härledning. Kan väl bättre bevis frambringas för människans apnatur än dessa dårskaper? Det behöfs endast, att en framstående person börjar, strax skall hela raden härma efter — precis som apor — och sky därvid hvarken kostnader eller fysiska smärtor.

Bevisen för örhängenas egenskap af modesak äro så klena, att någon kritik däraf är obehöflig.

Har »Karin» råd att bära smycken, tycker jag för min del att lämpligare kunde väljas, sådana som kunna användas utan operationer i öronen.

»Muntra fruarna» hafva nog i sitt svar träffat hufvudet på spiken, ty modegalenskapen har säkert så pass makt öfver våra damer, att de gärna borrade hål både i näsa och andra lemmar, blott för att apa efter, hvad andra göra.

Slutresumé: Äro nu verkligen örhängen så moderna, att Karin ej kan vara på modet utan dem, så sätt för all del dit dem, och huru många, som komma att anse dem prydliga och nyttiga. får hon nog aldrig veta, ty det är ej alla, som äro lika uppriktiga som

Pelle.

N:r 1486. Bry er icke om »kaffesystrarnes oro», utan var som förut, isynnerhet om ni därigenom kan vara den stackars klandrade damen till något stöd och nytta. Se här en annan verklighetshistoria, tämligen nyligen passerad. En medelålders gift dam af fullt fläckfritt rykte och i ansedd samhällsställning brukade allt som oftast visa sig ute på promenader med en yngre dam, på hvilken hufvudstadspubliken hackade med eller utan skäl! En af den förstnämnda damens väninnor (ur den s. k. societéten) fäste hennes uppmärksamhet direkt på, att hon ej borde visa sig ute med den yngre damen, som hon påstod hade »dåligt rykte». Svaret blef rätt oväntadt. »Jaså,» svarade den, som väninnan ville så rörande varna och skydda, »jag vet intet om hennes dåliga rykte, men jag är glad, att mitt är så fläckfritt, att det t. o. m. räcker till att hjälpa upp en medsysters, i händelse hon behöfver det.» Väninnan teg och smälte tillrättavisningen. — Kan »Engdahlia» hjälpa en medsyster, så gör det, trots alla världens skvallersystrar!

Esbe.

N:r 1492. Stockholms internationella lärarinnehem (Kungsgatan 26, 4 tr.) har i åtskilliga år varit i verksamhet. Platserna i detta goda hem äro mycket eftersökta, hvarför det är rätt svårt vinna inträde där, då ju ock inackorderingsafgifterna äro låga (hvilken fördel i dessa dyra tider!). Bäst är ju, att ni hör er för med föreståndarinnan, mlle Louise Andrié. Då ni har era funderingar på att i en framtid komma i åtnjutande af lärarinnehemmets fördelar, passar jag på tillfället säga er, att hemmets styrelse varit nog lycklig att i sin fleråriga föreståndarinna, mlle A., träffa på en person, som verkligen i allo rent af är »klippt och skuren» för sin ansvarsfulla plats. Styrelsens ordförande är fru A. Wicander, född Mesterton, och dess v. ordförande fru K. Bohman, född Rüffel.

Esbe.

N:r 1493. Köp för 60 öre den nyss utkomna broschyren »Sömnlöshet och sömnmedel» af dr Carl Werner, prakt. läkare i Berlin. Det beaktansvärda, lilla häftet är öfversatt och försedt med anmärkningar af dr H. Marcus, öfverläkare vid Solna sjukhem. Ni torde ha åtskillig nytta af att studera boken. Den, som lider af sömnlöshet, bör ovilkorligen förtära aftonmåltiden (lätt!) minst 2 timmar, innan han lägger sig, vidare bör sofrummet vara väl vädradt och ej för varmt. Sulfonal är ett godt sömnmedel, som dock måste tagas tidigt, minst 2 timmar före sängdags; det verkar fortare, om det upplöses t. ex. i varm mjölk.

Esbe.

N:r 1493. En bekant till mig har använt ett elektriskt bälte från Tornerfelt i Burseryd och sedan dess haft god sömn. Ett bra medel är nog att sysselsätta sig med något kroppsarbete, så att man om aftnarna är mycket trött. Försök med kall afrifning, innan ni går till sängs.

Moster Emma.

N:r 1. I Regna, Risinge och Vånga socknar i Östergötland får man ännu någon gång se gamla gubbar klädda i nationaldräkt. Dräkten består af en lång rock, förskinn med broderi samt en stor piska. Kvinnorna ha ett mångfärgadt kläde knutet i nacken och kort mörk kjol. Nutidens fjärd har alldeles undanträngt nationaldräkten.

Moster Emma

N:r 2. År 1892 utkom i Helsingfors å Hufvudstadsbladets tryckeri »Handbok i pianostämning» af Franz Reitz. Priset var 1 finsk mark. 50 penni, motsvarande ungefär 1 kr. 10 öre i svenskt mynt. För ett par år sedan såldes boken i Stockholm i Abr. Lundqvists musikhandel, 8 Malmtorgsgatan. Hur utmärkt denna bok än må vara, tviflas storligen på, att »Bien» endast genom den eller någon annan likartad bok kan lära sig stämma pianon. Praktisk undervisning behöfs säkerligen vid den ingalunda lätta konsten. Ifall ni verkligen har tillräckligt »fint öra» och på allvar vill saken, gjorde ni klokt i att vända er till herr Victor Em. Karlson (Jakobsbergsgatan 17, Stockholm), som är lärare i pianostämning vid K. Musikaliska Akademien. Upplysningsvis vill jag nämna, att den 15 januari började vårterminen vid K. Musik-konservatorium.

Esbe.

N:r 7. I Stockholm göres det utmärkt väl hos de båda sedan gammalt välkända firmorna G. Folcker (Regeringsgatan) och Risacks f. d. färgeri, Gref-Thuregatan 30 A. Nog går det för sig att färga en klädning utan söndersprättning, men tyget blir så betydligt mycket vackrare om plagget färgas »bit för bit». Utom svart brukar »färgmästaren» tillråda rödbrunt, så kallad »rödvinsfärg» på ljust ylle; äfven vanligt brunt och marinblått brukar blifva bra. Från Folcker har jag sett ljusblått helsiden, färgadt i mörkgrönt (myrtenfärg) så väl gjordt, att det var en absolut omöjlighet att se, att sidenet var färgadt. Som en egendomlighet vill jag omtala, att å f. d. Risacks affär färgades i fjol ett ljust brunt ylletyg med hvitt silke (hel) så väl i 2 (silket blef ljusare) bruna färger, att man många gånger ej ville tro, att tyget var färgadt. Måtte ni lyckas lika bra! I dessa större färgeriaffärer äro de så tillmötesgående, att man först kan få en

FREJA-MAGASINET
C. E. LAGERSTRÖM
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM.
Försäljningslokaler:
18 Humlegårdsgatan 18.
18 Götgatan 18.
29 Drottninggatan 29
Kontor o. lager:
18 Humlegårdsg.

ÖRGRYTE
Kemiska Tvätt- och Färgeri-Aktie-Bolag,
48 Kungsgatan 48.
GÖTEBORG.
Specialité: Färgning af alla slags *pälsverk, skinnmattor, fällar* m. m.

Hvem har 60,736 . . .? Jo, nämnda summa har JOHN FRÖBERG, Finspong, att uppvisa, som synes här nedan. Visitkort, Kautschukstämplar, Sigill, Korta Varor, m. m. erhållas också där fördelaktigast. Illustr. prisk. gratis, ej franko.

Intyg: Herr John Fröberg har från härvarande järnvägsstation afsändt under år 1898 **15,364** colly diverse pappersvaror. Finspong den 1 juli 1899.
A. L. Larson, Stationsinspektor.

Under år 1898 inlämnades **31,820** st. vanliga paket och **13,552** postförskottsförsändelser.
Postkontoret i Finspong den $^{30}/_{6}$ 1899.
Berndt C. Appelgren.
Alla korsband oberäknade.

större lapp proffärgad. Deras priser äro icke öfverdrifna.

Esbe.

N:r 8. Telefonera till Östermalm 866.

Atalanta.

N:r 10. Möbler af mahogny, klädda med hemväfdt tyg i Säterdalsväfnad af tvinnadt redgarn. Botten mörkblå med gråbruna ränder. Själfva fasonranden i två schatteringar och mörkröd. Väfver man det själf, blir det ej alls dyrt.

Moster Emma.

N:r 13. Ni bör naturligtvis rådfråga läkare; under en omsorgsfull behandling plägar sjukdomen ibland försvinna efter några månader. Sjukdomen fordrar absolut hvila till kropp och själ. Skolgången bör ovillkorligen afbrytas och annan ansträngande, intellektuell sysselsättning förbjudas samt alla sinnerörelser undvikas. Vid akuta led- och hjärtaffektioner med feber: sängläge, feberdiet och salicylsyra. Under konvalescensen är vistelse på landet i det fria att rekommendera, likaså ljumma bad och tvättningar; mild, närande diet, såsom mjölk, ägg, smör, vegetabilier och något godt kött. Undvikas bör alldeles kaffe, te, alla kryddor och spirituosa. Dröj ej att tala vid läkare!

Esbe.

NÅGOT OM ÄTTIKA.

För mången husmor har helt visst den frågan uppställt sig, om hon icke för syltning och andra hushållsändamål lika gärna kan använda den ättika, som tillagas genom att med vatten utspäda ättiksyra, som man kan köpa tämligen billigt, som den dyrare ättika, hvilken fabriksmässigt beredes på ättiksbryggerierna, samt om därigenom kan ske någon skada.

Besvarandet af denna fråga är just icke så lätt, då ett verkligen tillfyllestgörande svar skulle föra oss in på en vidlyftig kemisk undersökning. Å andra sidan kan icke svaras blott »ja» eller »nej». Vi vilja därför söka utreda spörsmålet med några kortfattade, praktiska anmärkningar.

Ättiksyra är en organisk syra, som finnes allmänt i naturen, men beredes i stort i fabriker, då den har stor teknisk användning. I koncentreradt tillstånd kan den, hvad frätande och gifttga egenskaper angår, jämnställas med de bekanta mineraliska syrorna, svafvel-, salpeter- och saltsyra.

Ättika, sådan den af växlande styrka användes i hushållet, är ur kemisk synpunkt en blandning af litet ättiksyra med mycket vatten. Hvar och en vet att ättika i bryggerierna icke göres genom att utspäda ättiksyra med vatten, utan att den beredes genom egendomliga kemiska processer, hvarunder utspädd alkohol utsättes för stark inverkan af luften. Härvid syrsättes alkoholen, och ättiksyra bildas, blandad med mycket vatten. Den produkt, som ättiksbrygaren sålunda bereder, är emellertid otvifvelaktigt något mera. Redan lukten och smaken öfvertyga oss om, att fabrikatet består af något mera än ättiksyra och vatten. Säkerligen är det ganska svårt att med bestämdhet påvisa, hvilka de fina och delvis flyktiga ämnen äro, som betinga den bryggda ättikans egendomliga lukt och smak, och ännu svårare att afgöra. hur mycket af dylika ämnen, som finns i ättikan. Det tillgår härvidlag som då man bereder vin: det bildas i vinet egendomliga eteriska ämnen, som gifva vinet hvad man kallar »bouquet». Det är just efter denna »bouquet», som vinkännare bedöma de olika vinsorterna. Vid ättiksbryggningen uppstå som sagdt några liknande ämnen, på hvilka man just sätter värde, men hvilka man icke är i stånd att efterbilda i den ättika man tror sig kunna bereda genom att blanda ättiksyra med mycket vatten.

Det är således tydligt, att man hellre bör betala litet mera och få verkligt god ättika, än spara några småslantar och låta sig nöja med en tarflig, hemmalagad produkt utan »bouquet».

Härtill kommer ännu ett viktigt skäl att icke använda ättiksyran. Denna syra är, som nyss nämndes, ett mycket starkt gift, och blott en någorlunda stor klunk däraf kan vara lika farlig för lifvet som en lika stor dosis af de nämnda mineralsyrorna. Man bör lika litet hafva koncentrerad ättiksyra stående i sitt hus som t. ex. ren svafvelsyra eller karbo'syra. Det har skett, och det kommer naturligtvis också i framtiden att ske stora olyckor på grund af en sådan otörsiktighet.

H. E. EKSTRÖMS
PATENTERADE
JÄSTMJÖL
ÄR BÄSTA OCH ÄLDSTA JÄSTPULVRET
ÖREBRO KEM. TEKN. FABRIK.

TIDSFÖRDRIF

LOGOGRYF.

I glänsande stålskrud väpnad
Min lans jag helt ledigt för —
En sirlig riddareskepnad
För könet jag gör honnör.

Jag hör ej just till de höga,
Men rak är min smärta gestalt,
Och mitt genomträngande öga
Ser du framblixtra öfver allt.

Jag rör mig i skilda kretsar:
Bland bomull och sidenfras,
Bland sammet, vadmal och spetsar —
Och alltid med samma grace.

Förenande skilda delar,
Förbindande stad med stad,
Jag ändrar, förbättrar och helar,
Det är min mission — eller hvad?

Man ofta sig stucken känner,
Det kan jag ej undra på,
Men ingen af mina vänner
I sticket blir lämnad ändå.

Hur spetsigt jag än mig vänder,
Jag mot din borg står mig slätt,
Och förblir i de skönas händer,
Dock städse en marionett.

Nu allt hvad tygen hålla,
Jag önskar i täta led
Små sirliga pärlor sålla,
Det är så min vackra sed:

Hur kallar man den, som låter,
Sin sparsamhet spetsen nå?
Hvad kräfver en sådan åter
Och tager då sju för två?

Hvaröfver med vattenkruset
Du troligtvis aldrig gått;
Hvad kröner så berget som huset?
Hvad söker du målet brådt?

Två sysslor, som säkert höra
Till landtmannens verksamhet;
Ett stickande, långtrådigt göra;
Nå, fick du — ja, hvad — om det?

Här en, som ej drunknar gärna,
Därför att han hänga skall;
Och se här den ledande stjärna,
Som skyddar din fot från fall!

Hvem borde väl blifva vid lästen?
Här något för pressjärnets man!
Ett föremål finns för resten,
Som dyrkas rätt ifrigt, minsann.

Det knuten just är, besinna,
Att icke för långtrådig bli,
Därför skall jag fort försvinna
Ur din — ja, frågan är fri!

L—A.

Svarta och kulörta
Sidentyger
samt finare
svarta och kulörta
Yllekläddningstyger
billigast hos
August Carlson
Försäljningsmagasiner
50 Vesterlånggatan 50
och
61 Drottninggatan 61

ARITMOREM.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, = Hvad en vegetarian iaktager.

2, 11, 4 = djur, 4, 3, 12 = frukt, 8, 10, 7, = fisk, 1, 3, 5 = fisk, 6, 8, 7 = träd, 9, 6, 1 = tid, 5, 7, 3, 2 = adjektiv, 8, 11, 4, 6 = något spänstigt.

E. O. N.

KONSONANTFÖRÄNDRINGSGÅTA.

Med K.

När först han såg mot ljuset,
Han var så söt, den lille,
Men ingen fanns i huset,
Som honom ansa ville.

Med H.

Hvad han därför blef tvungen,
Att uppå toppen sätta,
Den tjänare, som ungen
Befaldes att afrätta.

Med N.

Den tid det var då drängen,
Som måste husbond' lyda,
Fick lämna varma sängen,
Att himlens stjärnor tyda.

Med V.

Hvad som bidrog att göra
Processen kort, som möjligt,
Och att ur lifvet föra
Den lille, ofördröjligt.

MANTE.

GEOGRAFISK BOKSTAFSGÅTA.

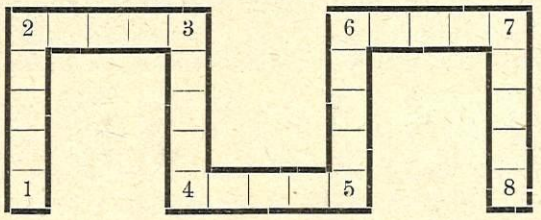

Rutorna i ofvanstående figur ifyllas med följande bokstäfver: 4 a, 3 d, 5 e, 1 g, 1 i, 1 k, 3 l, 2 n, 2 o, 2 r, 3 s, 1 t, 1 v, af hvilka 7 geografiska namn bildas.

1—2) kanal i Sverige;
2—3) flod i Europa;
3—4) stad i Ryssland;
4—5) stad i England;
5—6) stad i Preussen;
6—7) stad i Sverige;
7—8) öken i Afrika.

Är lösningen funnen, så bilda de bokstäfver, som infalla i de med siffror markerade hörnrutorna, namnet på en stad i Sverige.

FIX.

MOSAIK.

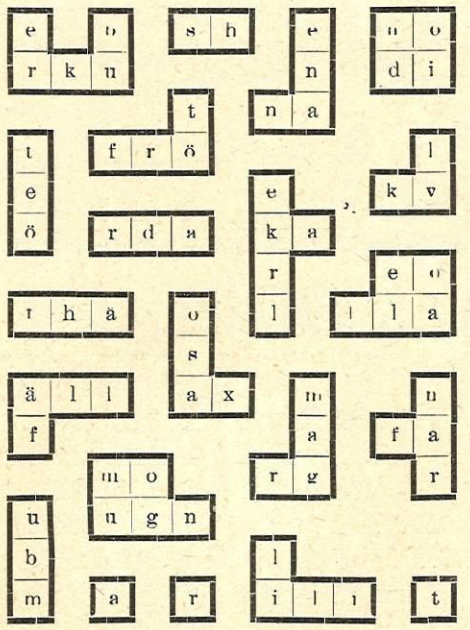

Sammanför de 21 smådelarne till en enda figur. De ord, som därvid uppstå, beteckna vi med:

1) Ett fruntimmer, som alltid uppträder i sällskap.
2) Några, för hvilka vi kunna hysa intresse.
3) Ingår i ett af våra vanligaste födoämnen.
4) Bör en duktig karl vara.
5) Läcker fågel.
6) Där kaka söker maka.
7) Syns ibland på pianot.
8) Liten blir väl stor.
9) Fruntimmersnamn.

Är gåtan riktigt löst, så skola begynnelse- och slutbokstäfverna bilda hvar sitt fruntimmersnamn.

EVAS DOTTER.

KÖP. 4711
·RHEIN-VEILCHEN·
(RHEN-VIOLETTE)
Återger naturtroget violblommans doft.
Försäljes af alla välsorterade parfymhandlande à kr. 2.25, 3.— och 4.50 per flaska.
Generalagent i Sverige för Parfumerie 4711, Köln,
EMIL BOSTRÖM, *Norrlandsg. 29*, Stockholm.

FÖRVANDLINGSGÅTA.

Pung. Set. Kvitt. Rus. Oro. Fann. Tore. Full. All. Bara.

Hvart och ett af ofvanstående ord förvandlas till ett nytt ord, genom att en bokstaf utbytes mot en annan. De bortfallande bokstäfverna bilda ett kvinnonamn, och de bokstäfver som antaga deras plats ett mansnamn — båda ur vår svenska almanack.

ÖJA.

Stomatol-Tvål
beredd af de finaste oljor, är till följd af sin stora Stomatolhalt utan gensägelse den bästa i handeln förekommande tvålsort för hudens rationella vård. (B)

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 2.

CHARADEN: Sol-strå-le.

ARITMOREMET: Bukarest: ek, kur, stare, buske.

HOPSKJUTNINGSARITMOGRYFEN: Avignon: fig. 1. 1) Malta, 2) Capri, 3) Baden, Posen: fig. 2. 1) Vevey, 2) Gmünd, 3) Onega.

KVADRATBILDNINGSUPPGIFTEN:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	9	10	12	10	13	4	10
4	8	14	15	16	10	11	7	4
14	11	17	9	18	15	11	10	19
20	16	16	7	21	10	11	11	10
16	8	10	9	10	12	18	7	4
16	10	9	22	3	4	15	18	7
7	2	18	7	4	4	17	18	18
12	17	22	22	19	17	16	16	10

Parkudden. Margareta: Pforzheim, almanacka riksdaler, klämtslag, Uddevalla, diamanter, dammborste, efter ätt, näbbgädda.

PROKOPEN: Namur, Amur, Mur.

BREFLÅDA

U—A V. Den lilla skissen tyder på obestridliga anlag; uppslaget är godt och framställningsformen i det hela frisk och originell. Men den äger ock svaga punkter, som skämma totalintrycket. Teckningen af skolgossen-hjälten är icke lycklig, och det patetiska utbrottet: »Min Gud, hvad vill denna kvinna mig!» verkar helt enkelt komiskt ur denna unga mun. En bearbetning är således lehöflig. Kanske Ni vill hedra oss med ett besök på byrån, så kunna vi närmare tala om saken?

ALF. Sekelråga i poesifacket!

KARLA RÖNNE. Vi tacka Eder hjärtligt för edra sympatiska rader; det skall alltid förbli vår lifliga sträfvan att, som Ni uttrycker det, vara »som barn i huset i de många tusen hemmen och en föreningslänk dem emellan.»

L—A. »Kakelugnen» skall få sig en varm vrå i Iduns spalter.

S—M. På eder fråga i senaste brefvet: »Nej!» Det sända kan möjligen användas vid tillfälle.

TVÅ VÄNINNOR. »Dag» har ju redan dragit sitt svärd och med framgång svingat det för eder sak. Något ytterligare »försvar» kan ju då vara obehöfligt.

TACKSAM PRENUMERANT. Då Ni synes stå den omskrifne artisten nära, bedja vi Eder själf »stöta på» att han gifver oss något prof på sin konst. Vi vilja nämligen gärna binda alla dugande och för oss lämpliga krafter vid vår tidning, men den genre i hvilken artisten i fråga hittills arbetat är ju ingalunda vår.

BASTA. Edra »rimfrostfunderingar» äro allt för »enkla» att publiceras.

J. v. H—SON. »Mer och mindre strunt väl alla skrifvit, Som uppå Pegasus i rymden drifvit...,» hur sann är icke denna er självbekännelse!

MISS MARY. Jämnstruket! Tack — användes ej!

OLLE. Nej, Olle, det »passar» inte!

SANNING. Som ert lilla inlägg egentligen intet nytt innehåller utöfver hvad som redan blifvit sagdt i samma sak, anse vi oss ej behöfva införa det.

BLÅKLINT. Blått är ju hoppets färg, men er skiss stöter uteslutande i grönt — därför måste vi tyvärr komma ert hopp på skam.

S. 2 kr. för två gånger.

Husmödrar!
Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållspenning!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använden i Edra hushåll **Pellerins Margarin, Göteborg**, som är *bäst, drygast* och *billigast!*

Züricher-Sidentyger

till fabrikspriser franko och tullfritt
från 50 öre pr meter till kr. 20.

Rekvirera profver af våra nyheter i svarta, hvita & kulörta sidentyger. Gediget urval till **bal-, sällskaps-** och **promenadtoaletter.**
Sändas direkt till privatpersoner meter- & styckevis.

E. Spinner & C:ie,
Zürich, Schweiz
förr J. Zürrers Sidenfabrik, äldsta Siden-etablissementet i Zürich, grundlagdt 1825.

Clara Fabriks **Stearinljus**

Grand Hôtels
eleganta
RESTAURANT, CAFÉ och FESTVÅNINGAR rekommenderas.
Déjeuners, Diners & Soupers à prix fixe och à la carte.
Taffelmusik.

Göteborgs KEX.

Ett godt och billigt bordssmör
är
Mustads Taffel-Grädd.
Tillhandahålles äfven på 5-kilos lådor.

Fru Sofia Larsson, Jönköping.
"ÖRTMIXTUR" för magsjukdom.
Har rönt exempellös framgång. Flera tusen människor välsigna den. Rekommenderas af läkare och barnmorskor. 6 fl. på en sats kosta 4: 40 pr sats Sändes på järnväg mot efterkraf, på båtar endast då den är förut betald. Uppgif den sort, som önskas af de tre sorterna. Endast hel sats sändes.
N:r 1. Hellösande för kronisk förstoppning, magkatarr m. m.
N:r 2 Halflösande för magsyra, kolik, gallsten m. m.
N:r 3. Bindande för tarmkatarr, diarré m. m — Jönköping i januari 1899.
Rikstelefon.
Sofia Larsson, Östra Storgatan 63, Jönköping.

Världens bästa Zittra, lättlärdt inom 1 timme.

franko — Priskurant

Otto Hillman, Göteborg.

Våla-Stolar.

Undertecknad får för den ärade allmänheten rekommendera sina välgjorda arbeten af alla sorters **Stolar**, såsom **sals-, förmaks-, pinn- & gungstolar** samt **sals-, serverings-** och **nattduksbord** m. m. Beställningar utföras skyndsamt och till billigaste priser. Illustrerad priskurant sändes, då enkelt porto bifogas.
Postadress:
J. LINDHOLM,
Öster-Våla.

Bröstkara- HOSTA ICKE mellen
rekommenderas.
Ende tillverkare C. A. JANSSON,
Ragvaldstrappor. A. Tel. 3718.
Försäljningsbodar:
Högbergsgatan 27, Malmtorgsgatan 6.
A. T. 1520. A. T. 11241.

CROSSE & BLACKWELL, LTD
LONDON.
Etablerad 1706. Hofleverantörer till H.M. Drottningen af England.
PICKLES, SÅSER, MARMELADER.
erhållas hos alla större specerihandlare inom riket.

AGRA MARGARINFABRIK,
STOCKHOLM,
levererar alltid kärnfärskt
Grädd-Margarin.

Oöfverträffad till frambringande af en vacker hud.
KALODERMA
• KALODERMA-GELÉE ❊ KALODERMA-TVÅL •
F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE.
Erhålles å Apoteken samt 1:sta klassens Parfymeri- o. Frisér-Affärer.

Smedman den äldres
HANDELS-SKOLA
Stockholm. Stortorget 16. Allm. tel. 21 77.
Ny termin börjar den 15 januari. Vid läroverket, det äldsta och största i Sverige, lämnas grundlig och praktisk undervisning i alla å kontor förekommande ämnen och främmande språk. Anmälningstid hvardagar kl. 10—12 och 4 - 6.
Söndagslektioner 10—12. Revisions- och **bokföringsuppdrag** mottagas och utföras till moderat pris. **Dugliga biträden** erhållas från skolan.
Obs! Å bref anhålles om fullständig adress.

F. Uhnér & C:o,
— Etablerad 1866 —
22 Fredsgatan 22.
Utsökt sortiment af
Möbeltyger, Gardiner, Portiérer, Borddukar, Mattor
— Reelt och billigast —
Profver utlämnas till landsorten.

Ohoj, kamrater, sen hit!

Det är nu ett sedan länge erkändt faktum, att **KAMRATEN, Illustrerad tidning för Sveriges ungdom,** står främst bland vårt lands ungdomstidningar. Först och sist söker den att verka för en varm fosterländsk kamratanda mellan nordens ungdom, och dess bemödanden i denna väg har år från år krönts med allt större framgång, hvarpå Kamratförbundet, Kamratmärket, den stora svensk-norsk-finska Kamratkorrespondensen utgöra glädjande bevis. Kamraten utkommer med två sextonsidiga nummer i månaden och till jul ett extra omfångsrikt och präktigt utstyrdt julnummer, sysselsätter sig med allt, som kan bilda och roa den uppväxande ungdomen, gossar lika väl som flickor, underhåller och förströr på lediga stunder, för omkring i vetenskapens och fantasiens riken, gifver beständigt nya uppslag till sysselsättningar, idrott, lekar och slöjd.

En ny originalföljetong af Hugo Falk

— denne den svenske ungdomens populäraste författare — kommer att genomlöpa hela nästa årgång. Kamraten redigeras fortfarande af Frithiof Hellberg och Johan Nordling samt kostar för helt år *endast 3 kr.*

Klappa nu om Pappa och Mamma
så att ni alla få
KAMRATEN
på
Nyåret!

Vålnaden!

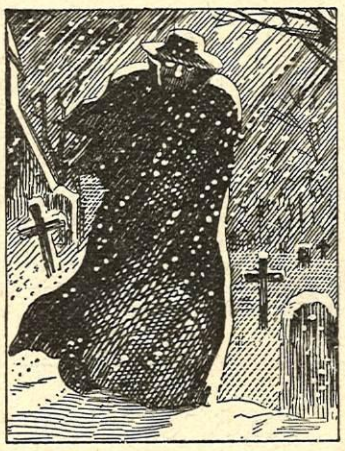

Den ypperliga, utomordentligt spännande **Stockholmsromanen VÅLNADEN** af den berömde författaren *August Blanche* börjar i dagarne införas i

Aftonbladets ❊ ❊ ❊
❊ Halfveckoupplaga.

Pris för helt år — 104 nummer — endast
Kronor 1: 20.

Bland **extrapresenter**, som **prenumeranterna** för **1900** erhålla, må nämnas ett prydligt **Porträtt- och Biografialbum öfver Sveriges regerings ledamöter och 1900 års Andra kammare** med **240 porträtt.**
Nytillträdande prenumeranter från 1 jan. erhålla mot öfversändande af postkvitto till Aftonbladets exp. **gratis** och **portofritt** en värdefull följetongsbilaga, motsvarande öfver **300 boksidor.**

Aftonbladets Halfveckoupplaga
ägde vid 1899 års slut
135,000 postprenumeranter.
Prenumerera ofördröjligen!
Alla n:r från årets början erhållas.

4,000 nya prenumeranter på en dag erhöll *Stockholms-Tidningen* nyårsdagen i år, och detta ehuru tidningen redan förut har så många prenumeranter, att den sedan flere år tillbaka är utan möjlighet till gensägelse *Skandinaviens mest spridda dagliga tidning.* Men så kostar den också vid närmaste postanstalt *endast 1 öre om dagen* eller *blott 3 kr. 60 öre* för *helt år, 1 kr. 20 öre* för *1:a kvartalet* och *50 öre* för *januari*, och ändock utkommer denna tidning *alla* dagar, sålunda med *7 nummer i veckan* och har *hvarje nummer illustreradt.*

Ännu är det icke för sent att prenumerera, ty tidningen med alla därtill hörande *gratisbilagor* (bland hvilka den *686 sidor stora, svenska berättelsen* »***Grefvinnans Saga***») finnes ännu *komplett* från årets början.

Prenumerera skyndsamt på pref på *landets mest omtyckta tidning,* hvars upplaga nu *öfverstiger*

100,000 ex. hvarje dag.

F. d. Fru Bloms Inack.-Byrå,
Drottningg. 38. Kl 11—3.
Förmedlar inackorderingar i familj m. g. ref. saväl i staden, som på landet.
Uthyr möbl. samt omöbl. rum, våningar och affärslokaler.
Anskaffar platser för bildade fruntimmer *alla* brancher.
Uträttar kommissioner.
Anvisningar å inackord.-ställen *gratis.*
Lämnar underrättelser om privata lektioner.

Sv. Panoptikon
Stockholm.
❊ Största sevärdhet. ❊

Hos Frans Svanström & C:o,
Myntgatan 1,
Norrmalmstorg 1, Drottninggatan 9,
Jakobstorg (Operahuset) samt
Södermalmstorg 8,
äfvensom i alla boklådor har utkommit
à 1: 50:
Hemmets utgifter och inkomster.
Ny hushållsbok
af **Erk.**
OBS.! Denna hushållsbok, uppsatt efter praktiska principer, som i flera fall skilja sig från förutvarande, torde i hemmen blifva en lika passande som välkommen
nyårsgåfva!

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållsräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.
(G. 94286)

Aktiebolaget
Sundsvalls Handelsbank,
Gustaf Adolfs torg 14,
godtgör å Sparkasseräkning ..... 5 proc.
(G. 94245)

Depositionsräkning
Räntegodtgörelse 5½ proc.
Aktiebolaget
Stockholms Diskontobank
Hufvudkontor: **REGERINGSG. 1**
Afdelningskontor: **HÖTORGET 8.**

BRAND
FÖRSÄKRINGS
AKTIEBOLAGET
FENIX
JAKOBSTORG

Sydsvenska
Kredit-Aktie-Bolaget,
Stockholm, Fredsgatan 24.
(Fonder kr. 4,215,000)
Deposition ..... 5 %
Kapitalräkning ..... 5 %
Sparkasseräkning ..... 5 %
Upp- & Afskrifning ..... 3 %

FÖRVARINGSFACK
uthyras af
AKTIEBOLAGET
STOCKHOLMS HANDELSBANK
8 Arsenalsgatan 8.

NISSENS Inr. varum. **NISSENS** världsberömda **Bröstkarameller** NISSENS Inr. varum.
Försäljes hos alla välsorterade Specerihandlande samt i parti hos
A.-B. Nissens Manufacturing,
STOCKHOLM.